

КАРАР

№ 17

КАРАР

14 апрель 2016 ел

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында "2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы нигезендә, «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында» Түбән Кама шәһәр Советы карары проекты буенча ачык тыңлауларның нәтижеләрен игътибарга алып, Түбән Кама шәһәр Советы

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставын кабул итәргә.

2. «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында» 2009 елның 26 ноябрэндәге 27 номерлы, «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» 2010 елның 25 июнендәге 16 номерлы, «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» 2011 елның 14 октябрэндәге 25 номерлы шәһәр Советы карары, «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында», 2014 елның 30 октябрэндәге 24 номерлы «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында», 2014 елның 4 февралендәге 2 номерлы «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында»гы карарларны үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карар гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

4. Түбән Кама шәһәре Мэры (А. Р. Метшин) әлеге карарны гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен жиберергә.

5. Әлеге карарның үтәлешен Түбән Кама шәһәр Советының Регламент, жирле үзидарә һәм депутат этикасы мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТҮБӘН КАМА ШӘҺӘРЕ
ТҮБӘН КАМА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БЕРӘМЛЕГЕ
УСТАВЫ**

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

**1 нче статья. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы
Түбән Кама шәһәренәң статусы һәм рәсми атамасы**

1. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлегенә шәһәр жирлегә статусы бирелде.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми атамасы - Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре. Кыскартылган исеме – Түбән Кама шәһәре.

2 нче статья. Түбән Кама шәһәре территориясе

1. Түбән Кама шәһәре чикләре һәм аның статусы «Түбән Кама муниципаль районы «муниципаль берәмлегенәң һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренәң территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 31-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән.

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре (алга таба – шәһәр) Татарстан Республикасының «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлеге составына керә һәм Татарстан Республикасының «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенәң административ үзәге булып тора.

2. Шәһәр территориясе составына, милек рәвешләренә һәм максатчан билгеләнешенә бәйсез рәвештәге жирләр керә.

3. Шәһәр чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3 нче статья. Шәһәрнең рәсми символлары

1. Шәһәр үзенәң рәсми символы-тарихи, мәдәни һәм башка жирле традицияләрне һәм үзенчәлекләрне чагылдыручы гербка ия.

2. Гербның сурәте һәм тасвирламасы, аны рәсми куллану тәртибе шәһәр Советы тарафыннан раслана торган шәһәр гербы турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

3. Шәһәр гербы шәһәр жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының мөһерләрендә, бланкларында һәм башка рәсми документларында урнаштырыла.

Шәһәр гербы шәһәрнең жирле үзидарә органнары биналарының фасадларында, шәһәр Советының утырышлар залында, шәһәр Мэрының – Түбән Кама шәһәр Советы рәисе, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенәң эш кабинетларында урнаштырыла. Рәсми куллану һәм янадан торгызу очракларының башка очраклары Түбән Кама шәһәре гербы турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Шәһәр гербы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 нче статья. Шәһәрдә яшәүчеләрнең жирле үзидарә органнарына хокукы

1. Шәһәрдә жирле үзидарә референдум, сайлаулар һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләре аша, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлау һәм башка жирле үзидарә органнары аша аның халкы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жирле референдум һәм ирекле сайлаулар шәһәр халкының ихтыярын белдерүнең иң югары чагылышы булып тора.

3. Шәһәр халкы жирле үзидарәне гамәлгә ашыруга турыдан-туры, шулай ук үз вәкилләре аша женесе, расасы, милләте, теле, чыгышы, мөлкәти һәм вазифаи хәле, дингә мөнәсәбәт, инануларына, жәмәгать берләшмәләренә каравына бәйсез рәвештә тигез хокуклы.

Шәһәр территориясендә даими яки нигездә яшәүче чит ил гражданның жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

4. Сайлау хокукына ия булган шәһәр халкы шәһәрнең жирле үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга хокуклы.

5. Шәһәр халкы муниципаль хезмәткә тигез хокуклы.

6. Шәһәрнең һәр кешесе турыдан-туры жирле үзидарә органнарына һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфаи затларына мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагылучы документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук, әгәр законда башкача каралмаган булса, гражданның шәһәрнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында башка тулы һәм ышанычлы мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә бурычлы.

8. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка шәһәр һәм аның аерым территорияләре үсешенә иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торақ-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр чөлтәрен үстерү, социаль ташламалар, жәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә хәбәр итәләр.

9. Гражданның, әгәр алар законнарда каршы килсә, гражданның хокукларын, ирекләрен бозса, норматив хокукый актларга, шәһәр жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) судка шикаять бирергә хокуклы.

5 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары структурасы

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары структурасына шәһәр Советы, шәһәр мэры, шәһәр Башкарма комитеты һәм әлеге Устав нигезендә барлыкка килә торган башка жирле үзидарә органнары керә.

6 нчы статья. Шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә карый:

1) шәһәр бюджеты проектың төзү һәм карау, шәһәр бюджетың раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) шәһәрнең жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;

3) шәһәрнең муниципаль милкендәге мөлкәтне белү, алардан файдалану һәм алар белән эш итү;

4) шәһәр чикләрендә халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне, халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыру, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәмин итү;

5) шәһәрнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм функцияләвен тәмин итү, шәһәрнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

6) шәһәрдә яшәүче һәм аз керемле гражданны торак урыннарына мохтаж гражданны торак урыннары белән тәмин итү, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеш өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук жирле үзидарә органнарының торак законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

7) халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм шәһәр чикләрендә халыкка транспорт хезмәт күрсәтүне оештыру;

8) терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук шәһәр чикләрендә терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтижеләрен бетерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;

9) милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгытуга, шәһәр территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

10) шәһәр чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;

11) шәһәр торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәмин итү;

12) халыкны элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәт күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

13) халыкка китапханә хезмәт күрсәтүне оештыру, шәһәр китапханә фондларының сакланышын тәмин итү һәм комплектау;

14) халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү һәм ял итүне оештыру өчен шартлар тудыру;

15) шәһәр милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, шәһәр территориясендә урнашкан жирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрен) саклау;

16) жирле традицион халык сәнгәтен үстерү өчен шартлар тудыру, шәһәрдә халык сәнгәт кәсепләрен саклап калу, торгызу һәм үстерүдә катнашу;

17) шәһәр территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәмин итү, шәһәрнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

18) халыкның массакуләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә

торган урыннарны төзеклэндерүне оештыру, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бие полсаларына ирекле үтеп керүен тәмин итү;

19) шәһәрнең архив фондларын формалаштыру;

20) каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

21) шәһәр территориясен төзеклэндерү кагыйдэләрен раслау, шул исәптән, алар урнашкан биналарны (торақ йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча таләпләр, тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм коймаларын тышкы кыяфәтенә карата, аларны төзеклэндерү буенча эшләр исемлеге һәм аларны башкаруның ешлығы; биналарның (биналарның) һәм корылмаларның якин-тирә территорияләрен төзеклэндерүдә катнашу тәртибен билгеләү; шәһәр территориясен төзеклэндерүне оештыру (урамнарны яктырту, территорияләрне яшеллэндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту), шулай ук шәһәр урманнарын, шәһәр торақ пунктлары чикләрендә урнашкан аеруча саклана торган табигать территорияләре урманнарын куллану, саклау, яклау, яңадан торгызу);

22) шәһәрнең генераль планнарын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен раслау, территорияне планлаштыру буенча шәһәрнең генераль планнары нигезендә эзерлэнгән документларны раслау, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очрақлардан тыш), шәһәр территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, үзгәртеп корганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү, жирлекләрне шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын раслау., жирләрне резервлау һәм муниципаль ихтыяжлар өчен шәһәр чикләрендә жир кишәрлекләрен алу, Шәһәр чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерүләр барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында рекомендацияләр бирү;

23) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципаль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), шәһәр чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;

24) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

25) территориаль оборона һәм гражданның оборонасы, халыкны һәм шәһәр территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

26) шәһәр территориясендә авария-коткару хезмәтләрен һәм (яки) авария-коткару формованиеләрен булдыру, карап тоту һәм аларның эшчәнлеген оештыру;

27) су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

28) шәһәр территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәмин итү, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләреннән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

29) авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта

эшкураулыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

30) шәһәрдә балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

31) Россия Федерациясенең су законнары белән билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, халыкка аларны куллану чикләүләре турында хәбәр итү;

32) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

33) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;

34) шәһәрнең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә эш өчен бина бирү;

35) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларны үтәү чорында полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына торак урыны бирү;

36) «коммерциясез оешмалар турында» 12.01.1996 ел, № 7-ФЗ Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

37) шәһәр ихтияжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итү, федераль закон нигезендә ясалма жир участогы төзү турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион үткәрү;

38) шәһәр чикләрендә коррупциягә каршы торучу чараларын гамәлгә ашыру;

39) «күчмәс милекнең дәүләт кадастры турында» 24.07.2007 ел, № 221-ФЗ Федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнашу.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы бюджетына шәһәр бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабына, үз вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыру өчен, Түбән Кама муниципаль районының жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзүгә хокуклы.

3. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен әлеге максатларга бүлөп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә җаваплы.

Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләт контролендә. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тикшереп торучу шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

Шәһәр Советы үз вәкаләтләре чикләрендә шәһәрнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләргә хокуклы.

4. Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының финанс органы белән чираттагы финанс елына Түбән Кама шәһәре бюджетын төзү һәм үтәләше турында хисап төзү вәкаләтләрән тапшыру турында килешү төзәргә хокуклы.

5. Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән Түбән Кама шәһәре бюджетын касса нигезендә үтәү вәкаләтләрән тапшыру турында килешү төзәргә хокуклы.

6. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары федераль законда билгеләнгән тәртиптә үзләренә тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруда, шәһәр Советы тарафыннан әлегә вәкаләтләрне гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында Карар кабул ителгән очракта катнаша.

7 нче статья. Шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән сорауларны хәл итүгә хокуклары

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

1) шәһәр музейларын булдыру;

2) шәһәрдә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) шәһәр территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләрнең хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясә халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм шәһәр территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм күрсәтү;

5) шәһәр территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

7) муниципаль янғын сагы булдыру;

8) кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

9) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

10) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү сыйфатын бәйсез бәяләүне үткәрүне оештыру өчен шартлар тудыру;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) шәһәр территориясендә яшәүче сукбай хайваннарны тоту һәм тоту чараларын гамәлгә ашыру.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләренә хәл итәргә, федераль законнарда каралмаган булса, башка дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруда катнашырга, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кермәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы

законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган башка мәсьәләләргә, жирле бюджетлар керемнәре исәбеннән, бюджетара трансфертлардан тыш, жирле бюджетлар керемнәре исәбенә хәл итәргә хокуклы, һәм түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керемнәреннән кәргән керемнәргә исәпкә алып, Татарстан Республикасы бюджет системасының башка бюджетара трансфертлары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

8 нче статья. Шәһәрнең муниципальара хезмәттәшлек итүдә катнашуы

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген оештыру, муниципаль берәмлекләргә гомуми мәнфәгатьләрен белдерү һәм яклау максатларында, шәһәр Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы эшендә катнаша, шулай ук муниципаль берәмлекләргә башка берләшмәләргә эшендә катнашырга хокуклы.

2. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү өчен шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләргә жирле үзидарә органнары белән берлектә финанс чараларын, матди һәм бүтән ресурсларны берләштерү максатларында муниципальара берләшмәләр төзелергә, ябык акционерлык жәмгыятьләргә һәм җаваплылыгы чикләнгән жәмгыятьләр рәвешендә Хужалык жәмгыятьләргә һәм башка муниципальара оешмалар оештырылырга, федераль законнар һәм шәһәр Советының норматив хокукый актлары нигезендә шартнамәләр һәм килешүләр төзәргә мөмкин. Күрсәтелгән муниципальара берләшмәләр шәһәрнең жирле үзидарә органнарына вәкаләтләр бирелә алмый.

9 нчы статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасындагы үзара мөнәсәбәтләр дәүләт хакимияте органнары ярдәмендә гамәлгә ашырыла:

- 1) шәһәрнең социаль-иқтисади үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда шәһәр жирле үзидарә органнарының катнашуы;
- 2) шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (килешүләр) төзү;
- 3) даими яисә вакытлыча координацияләү, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнарын булдыру;
- 4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында шәһәр Советының закон чыгару инициативасы;
- 5) законнарда билгеләнгән башка хезмәттәшлек формалары.

10 нчы статья. Түбән Кама шәһәренең бүләкләре һәм мактаулы исемнәре

1. Түбән Кама шәһәренең социаль-иқтисади һәм мәдәни үсешенә зур өлеш керткән өчен шәһәр алдында зур казанышлары булган башка затларга «Түбән Кама шәһәренең Мактаулы гражданы» исеме бирелергә мөмкин.

2. «Түбән Кама шәһәренең Мактаулы гражданы» исеме шәһәр алдындагы аерым хезмәтләргә өчен иң югары рәхмәт билгесе булып тора.

3. Шәһәр Советы «Түбән Кама шәһәренең Мактаулы гражданы» исемен, шулай ук аны бирү тәртибен билгели.

4. Шәһәр Советы Түбән Кама шәһәренең башка мактаулы исемнәрен һәм бүләкләрен күздә тоталар.

11 нче статья. Түбән Кама шәһәре көне турында

1. Түбән Камага шәһәр статусы 1966 елның 22 сентябрдә РСФСР Югары Советы Президиумының 731/10 номерлы Указы белән бирелә.

2. Түбән Кама шәһәре көне ел саен билгеләп үтелә. Үткәру датасын Түбән Кама шәһәре мэры билгели.

12 нче статья. Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу

Шәһәрдә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәткәр статусын билгеләү, муниципаль хезмәт үтү шартлары һәм тәртибе «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Муниципаль хезмәт турында 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы, шәһәр Советы һәм районның муниципаль хокукый актлары белән расланган шәһәр муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә белән гамәлгә ашырыла.

II бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ШӘҺӘР ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ

13 нче статья. Шәһәр халкы тарафыннан жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы формалары

1. Шәһәр халкы турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыралар һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнашалар:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) шәһәр чикләрен үзгәртү һәм үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 5) гражданнарның хокукый инициативасы;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 7) ачык тыңлаулар;
- 8) гражданнар жыелышы;
- 9) гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 10) гражданнарны сораптыру;
- 11) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;
- 12) жирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәжәгатьләре;
- 13) Ижтимагый (консультатив) советлар төзү;

14) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

14 нче статья. Жирле референдум

1. Жирле референдум федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә шәһәр халкы тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү максатларында үткәрелә.

2. Жирле референдум шәһәрнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда муниципаль берәмлек чикләрендә яшәү урыны булган Россия Федерациясе гражданны катнашырга хокуклы. Россия Федерациясенен халыкара килешүләре нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданны Россия Федерациясе гражданны кебек үк жирле референдумда катнаша.

4. Жирле референдум үткәрү турындагы карар шәһәр Советы инициативасы буенча кабул ителә:

1) жирле референдумда катнашу хокукына ия гражданны;

2) уставлары федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка ижтимагый берләшмә, сайлаулар һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан, алар Федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән;

3) шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, алар тарафыннан бергә тәкъдим ителгән.

5. Гражданны, сайлау берләшмәләре, башка ижтимагый берләшмәләр инициативасы буенча жирле референдумны билгеләү шарты булып, әлеге инициативага ярдәм итү өчен имзалар жыю тора, алар саны Федераль закон нигезендә шәһәр территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар саныннан 5 процент тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 имзадан да ким булмаска тиеш.

6. Референдум үткәрү инициативасы шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе белән берлектә шәһәр Советы карары һәм шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны күрсәтү тәртибе шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Шәһәр Советы жирле референдумны жирле референдум үткәрү инициативасын тәкъдим итү турындагы документлар шәһәр Советына кергәннән соң 30 көн эчендә билгели.

8. Жирле референдумда кабул ителгән тавыш бирү нәтижәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерееләргә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар шәһәр территориясендә мәжбүри үтәләргә тиеш һәм дәүләт хакимиятенен нинди дә булса органнары, аларның вазыйфай затлары яисә жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

10. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарның әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләренә чикләү нигезендә үтәләшен тәэмин итәләр.

11. Жирле референдум үткәрү, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карарга гражданны, жирле үзидарә органнары, прокурор тарафыннан федераль законнар нигезендә суд тәртибендә шикаять биреләргә мөмкин.

12. Жирле референдумда катнашу өчен гражданнының хокуклары гарантияләре, шулай ук жирле референдумны әзерләү һәм үткәрү тәртибе Федераль закон һәм «жирле референдум турында» Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

15 нче статья. Муниципаль сайлаулар

1. Шәһәрдә муниципаль сайлаулар гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә яшерен тавыш биргәндә шәһәр Советы депутатларын сайлау максатларында үткәрелә.

2. Шәһәр Советы депутатларын сайлау мәжбүри, вакыт-вакыт һәм әлеге Уставта билгеләнгән срокларда үткәрелә.

3. Тавыш бирү көнендә 18 яшькә житкән һәм сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданы шәһәр Советы депутаты итеп сайлана ала.

4. Суд карары буенча эшкә яраксыз дип танылган яки иректән мәхрүм итү урыннарында булган Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 нче елның 12 нче июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 3.2 пунктында күрсәтелгән гражданның шәһәр Советы депутатлары итеп сайланырга һәм сайланырга хокукы түгел.

5. Россия Федерациясе гражданның, чит ил гражданылыгы яисә чит ил дәүләте территориясендә Россия Федерациясе гражданының даими яшәү хокукын раслаучы яисә башка документ булган Россия Федерациясе гражданның, әгәр бу Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә каралган булса, шәһәр Советы депутатлары тарафыннан сайланырга мөмкин.

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы муниципаль берәмлеге территориясендә даими яшәүче чит ил гражданның, Россия Федерациясенә халыкара килешүләре нигезендә һәм законнарда билгеләнгән тәртиптә, депутатларны сайларга һәм Россия Федерациясе гражданның кебек үк, шәһәр Советы депутатлары итеп сайланган булырга хокукы.

6. Шәһәрдә муниципаль сайлаулар шәһәр Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында каралган тавыш бирү көненә 90 көннән дә иртәрәк һәм 80 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

Әгәр шәһәр Советы әлеге устав белән билгеләнгән вакытка муниципаль сайлауларны билгеләмәсә, шулай ук шәһәр Советы булмаганда, сайлаулар тавыш бирү көненә кадәр 70 көннән дә соңга калмыйча шәһәр сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.

Вакытыннан алда сайлауларны билгеләгәндә әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар кыскартылырга мөмкин, ләкин өчтән бер өлешкә ким булмаска тиеш.

Сайлауларны билгеләү турындагы карар Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда мәҗбүри бастырып чыгарылырга тиеш.

7. Шәһәр Советы депутатларын сайлауларны эзерләү һәм уздыру федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган сайлау комиссияләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Шәһәр Советы депутатларын сайлаулар федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Бер мандатлы сайлау округы буенча сайлаулар нәтижәләрен билгеләгәндә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын жыйган шәһәр Советына депутатлар сайлауда теркәлгән кандидат сайланган дип таныла. Әгәр тавыш бирү бер кандидатура буенча үткәрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан да ким булмаган тавышын жыйган кандидат сайланган дип санала.

9. Шәһәр Советы депутатларын сайлау нәтижәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелгә) тиеш.

16 нчы статья. Шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Шәһәр Советы депутаты, шул исәптән шәһәр мэры, сайлаучылар тарафыннан закон һәм әлеге устав белән билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

2. Депутатны чакыртып алу нигезләре булып депутатның үзенә карата ышаныч уята торган һәм депутат вазыйфаларын яисә шәһәр мэры вазыйфаларын үтәмәүдә, депутат, шәһәр мэры статусына туры килми торган гамәлләр һәм Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, әлеге Уставның һәм башка муниципаль хокукый актларның суд тәртибендә расланган конкрет хокукый карарлар яисә гамәлләр (гамәл кылмау) тора.

3. Шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын тәкъдим итү һәм гражданның имзаларын жыю өчен, муниципаль сайлауларда катнашырга хокуклы кимендә 10 кешедән торган инициатив төркем оештырыла.

5. Инициатив төркем инициатив төркемне теркәү турындагы үтенеч белән шәһәр сайлау комиссиясенә мөрәжәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның хокукка каршы конкрет карарга яисә гамәле (гамәл кылмавы) аны чакыртып алу өчен нигез булып торган күрсәтмә булырга тиеш, аның фамилиясе, исеме, әтисенә исеме, туган көне, сериясе, номеры һәм датасы, паспортны яки гражданның паспортын алмаштыручы документның исеме яисә кодын күрсәтеп, шулай ук инициатив төркемнең һәр әгъзасының һәм шәһәр территориясендә аның исемнән эш итәргә вәкаләтле затларның яшәү урыны күрсәтелгән тиеш. Инициатив төркемнең үтенечнамәсе күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенечнамәгә депутатның күрсәтелгән хокукка каршы карары яисә гамәле (гамәл кылмавы) расланган суд карары беркетелгән булырга тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, имзалар жыю, шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын хуплау йөзеннән, жыелган имзаларны тикшерү жирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә һәм жирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып үткәрелә.

8. Шәһәр сайлау комиссиясе инициатив төркемнең үтенечнамәсен караганда, депутатны шәһәр Советы тарафыннан чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләнгәндә, шәһәр Советының әйдәп баручы депутаты аны чакыртып алу өчен нигез буларак куела торган шартлар буенча аңлатмалар бирергә, кирәкле документлар тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, Шәһәр Советы утырышлары уздырылган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча аларны үткәрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.

9. Шәһәр Советы депутаты аны чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздырганда, сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак куела торган шартлар буенча аңлатмалар бирү максатларында инициативалы төркем белән тигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Шәһәр Советы депутаты, шул исәптән шәһәр мэры, әгәр чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яргысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә, чакыртып алынган дип санала.

11. Әгәр шәһәр Советында барлык депутат мандатлары яки депутат мандатларының бер өлеше сайлау берләшмәләре тәкъдим иткән кандидатларның

исемлекләре составында сайланган депутатлар белән алмаштырылса, депутатны чакыртып алу кулланылмый.

12. Шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

13. Шәһәрнең сайлау комиссиясе чакыртып алу буенча тавыш бирүгә рәсми йомгак ясаганнан соң 5 көн эчендә инициатив төркемгә, шәһәр советына һәм тиешле шәһәр Советына аны чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре турында язмача хәбәр итә.

17 нче статья. Чикләргә һәм шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очрактарда, шәһәр чикләрен үзгәрткәндә, шәһәрне үзгәртеп корганда халыкның ризалыгын алу, шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү үткәрелә.

2. Чикләргә үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү шәһәрнең бөтен территориясендә яисә аның территориясе өлешендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда үткәрелә.

3. Шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә һәм «жирле референдум турында» 2004 нче елның 24 нче мартындагы 23-ТРЗ номерлы федераль закон һәм Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып үткәрелә.

4. Шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда сайлау хокукына ия шәһәр халкының яртысыннан артыгы катнашса, узган дип санала. Шәһәр чикләрен һәм шәһәрне үзгәртүгә күрсәтелгән үзгәреш өчен, тавыш бирүдә катнашкан халыкның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, халыкның ризалыгы алынган дип санала.

5. Чикләргә үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

18 нче статья. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Шәһәр халкы әлегә Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы.

2. Актив сайлау хокукына ия гражданнар төркеме хокукый инициатива белән чыгыш ясарга мөмкин. Гражданнарның инициатив төркеме саны сайлау хокукына ия муниципаль берәмлек халкы саныннан 3 проценттан артырга тиеш түгел.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатларында шәһәр халкы:

- яшәү (эш) урыны буенча гражданнар жылышларын һәм хокукый чыгару инициативасы турында фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка күмәк чаралар оештырырга һәм үткәргә;

- хокукый инициативаны тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен имзалар жыю буенча инициативалы төркемнәр булдырырга;

- шәһәр халкының имзаларын жыю һәм законнарға каршы килми торган ысуллар белән хокук чыгару инициативасын тәкъдим итү өчен агитация алып барырга хокуклы.

4. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары хокукый инициативаны гамәлгә ашыруда шәһәр халкына ярдәм күрсәтергә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты шәһәр Советы, аның ачык сессиясендә, шәһәр мэры яисә шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан әлеге Уставта билгеләнгән компетенция нигезендә аны керткән көннән өч ай эчендә мәжбүри каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты караганда гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен белдерү мөмкинлегә тәмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау процедурасы шәһәр Советы регламенты, шәһәр мэрының, шәһәр башкарма комитетының хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау нәтижеләре буенча кабул ителгән дәлилленгән карар рәсми рәвештә аның инициатив төркеменә кергән гражданнарға язма рәвештә житкерелергә тиеш.

19 нчы статья. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Шәһәрдә территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнар жылышлары һәм конференцияләре үткәрү юлы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнарын булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә гражданнар яшәшенең түбәндәге территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күп фатирлы торак йорт подъезды; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; гражданнар яшәшенең башка территорияләре.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре шәһәр Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиге буенча билгеләнә.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория башка шундый ук территория составына керә алмый.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат була ала һәм коммерциячел булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе билгеләнә.

7. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчэнлеге мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

8. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, әгәр анда уналты яшкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән бер өлешеннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар жыелышының, конференцияләренең аерым вәкаләтләренә:

1) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенә төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау керә.

10. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

1) тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;

2) гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәләшен тәмин итәләр;

3) территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, шәһәр бюджеты акчаларын кулланып, шәһәр башкарма комитеты белән килешү нигезендә дә гамәлгә ашыра алалар;

4) шәһәр Советына, шәһәр мэрына һәм шәһәр башкарма комитетына әлеге органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы.

11. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

20 нче статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру максатларында, шәһәр халкы, жирле үзидарэ органнары инициативасы белән, территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы проектын эшләүне гамәлгә ашыручы һәм территориядә яшәүче гражданнар жыелышларын оештыручы гражданнар инициативасы оештырыла, аның чикләрендә әлеге территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданнар жыелышы шәһәрнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарэ оештыру турында карар һәм аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча шәһәр Советында гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилле (вәкилләрен) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәгәннән соң шәһәр Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

21 нче статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) тарафыннан шәһәр мэрына:

- территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

- һәр вәкаләтле вәкилнең фамилиясен, исемен, этисенең исемен, туган көнен, сериясен, паспорт яки гражданин паспортын алмаштыручы документны бирү номерын һәм датасын күрсәтеп, территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында карар кабул ителгән гражданнар жыелышының беркетмәсе;

- территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе тапшырыла.

2. Башка документларны тапшыру турындагы таләп, әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алу өчен, исемлек һәм аны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

3. Шәһәр мэры территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән ике атна эчендә аның уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында шәһәр Советы карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм шәһәр Советы сессиясендә киңәшмә тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү яисә аны шәһәр Мэры әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 көн эчендә теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивлаштырылган булырга тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигезләр:

1) территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларына Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, шәһәр Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) әлеге Уставның 18 статьясындагы 4 пункты таләпләрен үтәмәү булырга мөмкин.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территориаль ижтимагый үзидарә оештыруның максатка ярашсызлыгы аркасында рөхсәт ителми.

8. Шәһәр Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилләнгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) язма рәвештә житкерелергә тиеш.

9. Шәһәр Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында карар кабул ителгән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турындагы тамгасы белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе шәһәр Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә шәһәр Советы тарафыннан теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

22 нче статья. Халык тыңлаулары

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында шәһәр халкы катнашында фикер алышу өчен шәһәр Советы, шәһәр мэры тарафыннан халык тыңлаулары үткәрелергә мөмкин.

2. Халык тыңлаулары халык, шәһәр Советы яки шәһәр мэры инициативасы буенча үткәрелә.

Халык яисә шәһәр Советы инициативасы буенча үткәрелә торган халык тыңлаулары шәһәр Советы, ә шәһәр мэры инициативасы белән шәһәр мэры тарафыннан билгеләнә.

3. Халык тыңлауларына:

1) Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, Уставка үзгәрешләр бары тик уставта беркетелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә һәм аларны хәл итү буенча вәкаләтләргә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарда туры китерү максатларында гына кертелә торган очраклардан тыш;

2) Түбән Кама шәһәре бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Түбән Кама шәһәренә Генераль планы проекты, генераль планга үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукый актлар проектлары;

4) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында хокукый актлар проектлары;

5) территорияләргә планлаштыру проектлары һәм территорияләргә межалау проектлары;

6) территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләре проектлары;

7) жир кишәрлекләргә һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү мәсьәләләре;

8) капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларынан кире кагу мәсьәләләре;

9) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда, жир кишәрлекләргә һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргә үзгәртү мәсьәләләре;

10) Түбән Кама шәһәрен үзгәртү мәсьәләләре, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның 6 нчы октябрдагы 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә шәһәргә үзгәртү өчен тавыш бирү юлы белән я гражданның жыеннарында белдерелгән шәһәр халкының ризалыгын алу таләп ителә торган очраклардан тыш, чыгарылырга мөмкин.

4. Халык тыңлаулары үткәрү турындагы карар, әгәр законнарда башкасы каралмаган булса, тиешле орган яисә шәһәргә вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль хокукый акт проекты караган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Халык тыңлаулары уздыру турындагы карар, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, халык тыңлаулары үткәргән көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, халык тыңлаулары уздыру вакыты һәм урыны күрсәтелгән тиешле муниципаль хокукый акт проекты басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Халык тыңлаулары үткәрү турындагы карар басылып чыккан көннән һәм аларны уздыру көненә кадәр шәһәр халкы шәһәр мэрына халык тыңлауларына

чыгарыла торган мәсьәлә буенча язмача тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль хокукый акт проектына карата халык тыңлауларына чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Шәһәр мэры кәргән тәкъдимнәргә һәм искәрмәләргә гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр халык тыңлауларында катнашучыларга житкерелә.

7. Халык тыңлаулары, гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль хокукый акт проектына карау көненә 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Халык тыңлаулары белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән үткәрелә, халык тыңлауларында шәһәрнең теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

8. Халык тыңлаулары үткөрү нәтижәләре буенча жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенциясенә гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый акт проектына кабул итү кертелгән.

9. Халык тыңлаулары нәтижәләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертәп, халык тыңлаулары уздырганнан соң 5 көннән дә соңга калмыйча, гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, бастырып чыгарылырга (халыкка житкереләргә) тиеш.

10. Халык тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе шәһәр Советы тарафыннан раслана торган халык тыңлаулары турында нигезләмә белән билгеләнә.

23 нче статья. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка жирле үзидарә органнары һәм шәһәр жирле үзидарә вазыйфай затлары эшчәнлегенә турында мәгълүмат бирү, территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен шәһәр территориясендә гражданнар жыелышлары үткәреләргә мөмкин. Гражданнар жыелышлары микрорайоннар, торақ массивлар, кварталлар, урамнар, торақ йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар жыелышы халык, шәһәр Советы, шәһәр мэры инициативасы белән, шулай ук территорияль ижтимагый үзидарә уставында каралган очрақларда үткәрелә.

3. Шәһәр Советы яисә шәһәр мэры инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар жыелышы шәһәр Советы яисә шәһәр мэры тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар жыелышы территорияль ижтимагый-жирле үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлегә территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләре, жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан кимендә 10 проценты булган гражданнар төркеменә язма тәкъдиме буенча шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар жыелышын үткөрү турындагы тәкъдимдә аны карап тикшерүгә чыгарыла торган мәсьәләләр исемлегенә, жыелыш үткөрү вакыты һәм урыны булырга тиеш. Ә жыелышны үткөрү инициативасы белән бер төркем гражданнар мөрәжәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясен, исемн, атасының исемн, туган көнен, яшәү урынын күрсәтеп, вәкаләтле затлар тарафыннан тәкъдим имзаланырга тиеш.

Шәһәр Советы гражданнар жыелышын яқындагы сессиядә уздыру турындагы тәкъдимне карый.

Шәһәр Советы гражданнарның жыелышын үткөрүдән аның максатка яраксызлыгы нигезләре буенча баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар жыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр жыелыш уздырылган көнгә кадәр жиде көннән дә соңга калмыйча, массакуләм мөгълүмат чараларын, почта хәбәрләрен, һәр фатирны (шәхси) тикшерү, белдерүләр һәм башка мөмкин булган чараларны кулланып хәбәр ителәр.

Гражданнар жыелышына эзерлекне һәм үткәрүне шәһәр башкарма комитеты тәмин итә.

7. Жыелышлар эшендә әлегә территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия 18 яшькә житкән гражданнар катнаша ала. Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны Россия Федерациясе гражданнарының яшәу урыны һәм яшәу урыны буенча теркәү исәбенә алу күрсәткечләре нигезендә билгеләнә.

Гражданнар жыелышы жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан кимендә өчтән бер өлеше катнаша, хокуклы дип санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затларына мөрәжәгатьләр кабул итәргә, шулай ук жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш, алар мөрәжәгатьләрдә булган мәсьәләләргә хәл итү компетенциясенә кертелгән, язмача жавап жибәреләргә тиеш.

11. Гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар жыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлегә Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданнар жыелышы нәтижеләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш.

24 нче статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм шәһәр халкының фикерен ачыклау зарурилыгы очрагында үткәрелә. Шәһәрнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышын чакыру авырайган очрактарда, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында катнашырга хокуклы кешеләр саны 300 кешедән артып киткән очракта үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышының вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, шәһәр Советы, шәһәр мэры инициативасы белән үткәрелә. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) шәһәр Советы яисә шәһәр мэры инициативасы белән үткәрелә. Халык

инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы), әгәр анда сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала. Конференция карарлары (делегатлар жыелышлары) конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Конференцияне (делегатлар жыелышларын) билгеләү һәм үткәрү, делегатлар сайлау тәртибе әлеге Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очракларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Гражданнар (делегатлар жыелышлары) конференциясе нәтижеләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

25 нче статья. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру шәһәр территориясендә яисә шәһәр территорияснәң өлешендә халыкның фикерен ачыклау һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә исәпкә алу өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итү характерына ия.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия шәһәр халкы катнашырга хокуклы.

3. Гражданнарны сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) шәһәр Советы яисә шәһәр Мэры – жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - шәһәр жирләренәң максатчан билгеләнәшен республика һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен үзгәртү турында Карар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен.

4. Гражданнарны сораштыру билгеләү һәм үткәрү тәртибе шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турында карар шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнар арасында сораштыру билгеләү турында шәһәр Советы карарында билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары;

2) Сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) формулировкалау;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазе формасы;

5) сораштыруда катнашучы шәһәр халкының минималь саны.

6. Шәһәр халкы гражданнар арасында сораштыру үткәрү турында 10 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә мәгълүмат житкерелергә тиеш.

7. Гражданнарны сораштыру эзерләүгә һәм үткәрүгә бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) шәһәр бюджеты акчалары исәбеннән – жирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән – Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

8. Сораштыру нәтижеләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш. Сораштыру нәтижеләре белән шәһәрнең һәр кешесе таныша ала. Сораштыру нәтижеләре шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәжбүри исәпкә алынырга тиеш.

26 нчы статья. Жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халыкның фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар шәһәр Советы тарафыннан үз инициативасы яисә тиешле территориядә яшәүче гражданныр таләбе буенча шәһәр Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, шәһәр халкына танышу өчен мөмкин булган урыннарга жиберелә, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Мәсьәләне халык фикер алышуына чыгару белән бер үк вакытта шәһәр Советы фикер алышу барышында керә торган тәкъдимнәрне һәм искәртмәләрне карау эшен оештыруның вакытын һәм тәртибен билгели, әлеге максат өчен махсус комиссия булдыра.

4. Шәһәр Советы ул чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр шәһәр Советына жиберелә.

6. Муниципаль хокукый акт проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр шәһәр Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтижеләре турында халыкка хәбәр ителә.

27 нче статья. Жирле үзидарә органнарына гражданныр мөрәжәгатә

1. Гражданныр шәһәрнең жирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәжәгатә итәргә хокуклы.

2. Шәһәрнең һәр жирле үзидарә органында әлеге органнар компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча халыкны кабул итү, гражданнырдан кергән барлык мөрәжәгатәләрне үз вакытында карау һәм хәл итү оештырыла. Гражданнырның мөрәжәгатәләре 2006 елның 2 маендагы «Россия Федерациясе гражданныр мөрәжәгатәләрен карау тәртибе турында» 59-ФЗ санлы Федераль законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш .

3. Гражданныр мөрәжәгатәләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплы.

28 нче статья. Шәһәрнең ижтимагый (консультатив) советлары

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләгәндә һәм гамәлгә ашырганда, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә жәмәгатә контролен гамәлгә ашырганда гражданнырның һәм шәһәрнең жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәмин итү өчен шәһәрнең ижтимагый советы барлыкка килә.

2. Шәһәрнең иҗтимагый советы шәһәр халкы, иҗтимагый берләшмәләр һәм башка коммерцияле булмаган оешмалар вәкилләре эшчәнлегендә ирекле катнашу нигезендә формалаша.

3. Шәһәр иҗтимагый советын формалаштыру, аның вәкаләтләре, аның утырышларын үткөрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, мәгълүмат бирү, шәһәрнең иҗтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итүнең башка мәсьәләләре, консультация бирү һәм башка мәсьәләләре буенча шәһәр жирле үзидарә органнарының хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны җибәрү процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлекнең башка мәсьәләләре шәһәр Советы тарафыннан раслана торган нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка иҗтимагый (консультатив) Советлар шәһәрнең жирле үзидарә органнарында аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эш иҗтимагый башлангычларда алып барыла.

29 нчы статья. Шәһәр халкы тарафыннан жирле үзидарә органнарының турыдан-туры гамәлгә ашырылу һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка формалары

1. Әлеге Уставта каралган федераль закон нигезендә халык тарафыннан турыдан-туры жирле үзидарә гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы белән бергә гражданнар жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда катнашырга хокуклы.

2. Шәһәр халкының турыдан-туры жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырылуы һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затлары халыкка жирле үзидарә халкының турыдан-туры гамәлгә ашыруында һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III бүлек. ТҮБӘН КАМА ШӘҺӘР СОВЕТЫ

30 нчы статья. Түбән Кама шәһәр Советы - Түбән Кама шәһәренен вәкиллекле органы

1. Түбән Кама шәһәре вәкиллекле органының рәсми атамасы – Түбән Кама шәһәр Советы (алга таба – шәһәр Советы).

2. Шәһәр Советы Жирле үзидарәнең даими эшләүче, коллегиаль вәкиллекле органы булып тора.

3. Шәһәр Советының вәкаләтләре вакыты – 5 ел.

4. Шәһәр Советы шәһәр халкы каршында хисап тоту һәм контрольдә тотыла.

5. Шәһәр Советының үз исеме һәм шәһәр гербы сурәтләнгән мөһер, бланклары бар.

6. Шәһәр Советы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

31 нче статья. Шәһәр Советы составы

1. Шәһәр Советы муниципаль сайлауларда сайланучы 26 депутаттан тора.

13 депутат мандаты сайлау берләшмәләре күрсәткән кандидатлар исемлекләре арасында бүленә.

Шәһәр Советының 13 депутаты бер мандатлы сайлау округларына сайлаучылар вәкиллеге уртача нормасы нигезендә төзелә торган бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлана. Сайлау округына сайлаучыларның вәкиллеге уртача нормасы, федераль закон нигезендә, Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче һәм Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә теркәлгән сайлаучыларның гомуми санын, шуңа бәйле рәвештә, төзелә торган сайлау округлары санына бүлү юлы белән билгеләнә.

2. Шәһәр Советына депутатлар сайлау буенча бердәм сайлау округы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге бөтен территориясен үз эченә ала.

3. Теркәлгән кандидат бер мандатлы сайлау округы буенча сайланган дип тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның күпчелек тавышын алганы була ала. Теркәлгән кандидатлар тарафыннан тигез тавыш белән теркәлгән кандидатларның алдарак теркәлгәнә сайланган дип санала.

4. Бердәм шәһәр сайлау округы буенча шәһәр Советына депутат мандатларын бүлүгә кандидатларның теркәлгән исемлекләре кертелә, аларның һәркайсы бердәм сайлау округы буенча тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 5 һәм аннан да күбрәк процент тавышын жыйган, мондый исемлекләр кимендә ике һәм бу исемлекләр өчен бердәм сайлау округы буенча тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан артыгы тавыш биргән очракта санала. Бу очракта бердәм сайлау округы буенча депутат мандатларын бүлүгә кандидатларның башка исемлекләре рөхсәт ителми.

Әгәр әлеге статьяның дүртенче өлешендә беренче абзацында күрсәтелгән кандидатлар исемлеге өчен тавыш саны бердәм сайлау округы буенча тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 яки аннан да кимрәк проценты күләмендә бирелгән булса, депутат мандатларын бүлүгә сайлаучыларның күрсәтелгән санын алган кандидатлар исемлекләре, шулай ук бирелгән тавышлар санын киметү тәртибендә эзлекле рәвештә кандидатлар исемлекләре кертелә, депутат мандатларын бүлүгә кертелгән кандидатларның исемлекләре өчен бирелгән сайлаучыларның гомуми саны тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан артмаса тиеш.

5. Депутат мандатларын бүлүгә кертелгән депутатлар исемлеге күрсәтелгән мандатларны Татарстан Республикасы Сайлау кодексының 118 статьясында каралган методика нигезендә ала. Шул ук вакытта күрсәтелгән методика кулланганчы кандидатларның һәр исемлегенән бер мандатлы сайлау округлары буенча сайланган депутатлар төшереп калдырыла.

6. Депутат мандатлары сайлау берләшмәсе кандидатлары исемлегенән теркәлгән кандидатлар арасында, әлеге исемлекне муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясендә теркәгәндә билгеләнгән һәм депутат мандатларын алу чираты тәртибе буларак карала торган әлеге исемлектә кандидатларны урнаштыру тәртибе нигезендә бүленә.

7. Кандидатлар исемлегендә кандидатларны урнаштыру тәртибе нигезендә депутат мандатын алырга хокуклы теркәлгән кандидат депутат мандатын алудан баш тартырга мөмкин. Депутат мандатын алудан баш тарту турында гариза кире алынмый. Бу очракта депутат мандаты шул ук исемлектән түбәндәге теркәлгән кандидатка Татарстан Республикасы Сайлау кодексының 118 статьясындагы 6 өлешендә каралган тәртип нигезендә тапшырыла.

8. Шәһәр Советы аның составына кимендә 2/3 депутат сайлаганда хокуклы була.

32 нче статья. Шәһәр Советы депутаты статусы

1. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре аның сайланганнан соң башлана һәм яңа чакырылыш шәһәр Советы эшли башлаганнан бирле туктатыла.

2. Шәһәр Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очрактардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

3. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләп торучы башка зат «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләп торучы башка зат вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль законда, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 03.12.2012 ел, №230-ФЗ Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

4. Шәһәр Советы депутатына үз вәкаләтләрен законнар, әлеге Устав, шәһәр Советы карарлары нигезендә каршылыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәмин ителә.

5. Шәһәр Советы депутаты шәһәр Советы тарафыннан раслана торган, шул исәптән депутатның түбәндәгә йөкләмәләре булырга тиешле депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә бурычлы:

1) башка жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм башка жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм граждандар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса, шәхсән яисә аның якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләргә хәл иткәндә, депутат статусын кулланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уята алырлык тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә шәһәр Советы абруена зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - шәхси кызыксыну депутатлык бурычларын объектив үтәүгә тәсир итә яки йогынты ясый ала торган ситуациядә – бу хакта шәһәр советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә жайга салуга юнәлтелгән аның карарын үтәргә.;

4) шәһәр Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратмаса һәм кулланмаса.;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә акчалата бүләк алмаса.

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы шәһәр Советы депутатлары хокукы түгел:

1) эшқуарлык эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларыннан, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларыннан, күчемсез милек милекчеләре ширкәтеннән һәм һөнәр

берлегеннән тыш), әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса (федераль законнарда башкача билгеләнмәгән булса) идарә итүдә катнашырга., федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнгән муниципаль хокукый акт белән ана әлеге оешма белән идарә итүдә катнашырга йөкләмә бирелмәде;

2) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

3) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан, административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очрактарыннан тыш) буларак катнаша алмый.

Шәһәр Советы депутатлары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

33 нче статья. Шәһәр Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Шәһәр Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Шәһәр Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотат.

3. Шәһәр Советы депутаты сайлаучылар алдында үз эшләре турында елга бер тапкыр хисап тотат, аларга даими рәвештә шәһәр Советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Шәһәр Советы депутаты шәһәр халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шулай икән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дәрәҗә һәм үз вакытында хәл итәргә тиеш.

34 нче статья. Яңа сайланган шәһәр Советының эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш шәһәр Советы беренче сессиягә шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайлангандан соң 30 көн эчендә җыела. Сайлаулардан соң беренче шәһәр Советы сессиясе шәһәр Мэры, ә ул булмаганда - шәһәр сайлау комиссиясе тарафыннан чакырыла.

2. Сайлаулардан соң шәһәр Советының беренче сессиясен, яңа мэр сайланганды, шәһәр Советының өлкән депутаты ача һәм алып бара.

35 нче статья. Шәһәр Советы компетенциясе

1. Шәһәр Советы компетенциясендә:

1) шәһәр уставын кабул итү һәм ана үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;

- 2) шәһәр бюджеты проектың карау, шәһәр бюджетың раслау, аның үтәлешен тикшереп тору, шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- 3) жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, алар буенча ставкалар күләмен билгеләү, салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;
- 4) шәһәр үсеше планнарын һәм программаларын кабул итү, аларның үтәлеше турында хисапларны раслау;
- 5) шәһәр чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициативаны тәкъдим итү;
- 6) шәһәр Советы депутатларын сайлауларны билгеләү, шәһәр Советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;
- 7) жирле референдум билгеләү;
- 8) шәһәр мэрын сайлау;
- 9) шәһәр мэрын отставкага жибәрү турында Карар кабул итү;
- 10) шәһәр мэры урынбасарларын сайлау;
- 11) шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү, аның отставкасын кабул итү;
- 12) Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Советына шәһәр Советы депутатлары арасынан шәһәр вәкилен сайлау;
- 13) шәһәр Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренен чик санын билгеләү;
- 14) шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 15) шәһәр жирле үзидарәсенен сайланулы вазыйфай затларына, жирле үзидарәнен сайланулы органнары әгъзаларына, шәһәр Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләр һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру тәртибен һәм Россия Федерациясенен Мәгариф турында законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыру тәртибен билгеләү.;
- 16) шәһәр сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 17) чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү, шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләү;
- 18) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
- 19) шәһәрнен муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән аны федераль законнар нигезендә хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; читләштереп калуы шәһәр Советы тарафыннан килештерелеп яисә расланганнан соң гамәлгә ашырыла торган муниципаль мөлкәт төрләре исемлеген билгеләү;
- 20) муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә һәм, әгәр федераль законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләргә тарифларны билгеләү тәртибен билгеләү.;
- 21) шәһәрнен муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

22) шәһәрнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

23) жирле үзидарә органнары һәм шәһәр жирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;

24) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару тәртибен билгеләү;

25) шәһәрне территорияль планлаштыру документларын, шәһәрне шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын, шәһәр территориясеннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

26) шәһәр территориясендә урамнарға һәм торак пунктларның башка өлешләренә исем бирү һәм исемен үзгәртү турындагы мәсьәләләрне хәл итү;

27) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның жирле резервларын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгеләү;

28) муниципаль махсушлаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;

29) территорияль ижтимагый үзидарә органнарына шәһәр бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

30) автоном коммерцияле булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерцияле булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

31) үз массакуләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

32) шәһәр Уставын һәм шәһәр Советы карарларын аңлату;

33) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча шәһәр Советы регламентын һәм башка карарларны кабул итү;

34) Шәһәр Советы Аппараты турында нигезләмәне раслау;

35) коммуналь инфраструктура системасына тоташтыруга тарифларны, коммуналь комплекс оешмалары тарифларын, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларга өстәмәләр, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләр кертү тәртибен билгеләү;

36) Түбән Кама муниципаль районы Советы белән Түбән Кама муниципаль районы Контроль-хисап палатасына тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Түбән Кама шәһәре ревизия комиссиясе вәкаләтләрен тапшыру турында килешү төзү;

37) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлекләреннән вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән шәһәр Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Идарә итү һәм (яисә) шәһәр Советы, шәһәр мэры яисә аерым депутатлар (депутатлар төркемнәре) тарафыннан, аны үтәү барышында шәһәр бюджеты акчалары белән нинди дә булса формада булса да, шәһәр Советы, шәһәр мэры һәм депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән шәһәр бюджеты акчаларыннан тыш, рөхсәт ителми.

36 нчы статья. Шәһәр Советының эш тәртибе

1. Шәһәр Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм шәһәр Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Шәһәр Советы эшенең төп формасы-аның сессияләре, анда шәһәр Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр хәл ителә.

3. Шәһәр Советы сессиясе, әгәр анда шәһәр Советының сайланган депутатлары саныннан кимендә 50 проценты катнашса, хокуклы.

4. Шәһәр Советының чираттагы сессияләре кирәк булган саен, әмма кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш сессияләр шәһәр мэры яисә депутатлар төркеме инициативасы белән шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше чакырыла.

5. Шәһәр Советы сессияләре шәһәр мэры тарафыннан чакырыла. Шәһәр Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы сессиянең вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш сессиянең көн тәртибе – аны үткәргүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Шәһәр Советы сессияләре ачык була һәм ачык үткәрелә. Шәһәр Советының ачык сессиясендә шәһәрнең һәр кешесе катнашырга хокуклы. Регламентта каралган очракларда шәһәр Советы ябык сессияне үткәрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик шәһәр Советы чакырган затлар, шулай ук закон нигезендә сессиядә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Шәһәр Советының һәр сессиясендә утырыш беркетмәсе алып барыла. Сессия беркетмәсенә сессияне үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Шәһәр Советы сессиясе беркетмәсенә кул куйганнан соң, шәһәр мэры аның белән шәһәрнең һәр кешесе таныша ала.

8. Шәһәр Советы сессияләрендә һәр депутат бер тавышка ия. Шәһәр Советы депутаты үзенең тавыш бирү хокукын шәхсэн үзе гамәлгә ашыра. Шәһәр Советы сессияләрендә тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, шәһәр Советы Регламенты белән билгеләнә.

37 нче статья. Шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру

1. Шәһәр Советы эшчәнлеген оештыруны шәһәр мэры башкара.

2. Шәһәр Советы Регламенты нигезендә, депутатлар арасыннан, шәһәр мэры һәм аның урынбасарларыннан тыш, шәһәр Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм эзерләү өчен, даими яки вакытлы комиссияләр төзелә яисә күрсәтелгән мәсьәләләрне эзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнә ала.

3. Муниципаль программаларны, шәһәр Советы карарлары проектларын эзерләү, шәһәр карамагына кертелгән иң мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен, аның карары буенча депутатлар, шәһәр Башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм шәһәр халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

4. Шәһәр Советы депутатлары максатчан, территориаль яисә партия билгесе буенча даими һәм вакытлы депутат берләшмәләренә (төркемнәргә, фракцияләргә һәм башка депутат берләшмәләренә) берләшергә хокуклы.

5. Шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди - техник һәм башка яктан тәэмин итүне шәһәр Советы аппараты башкара.

38 нче статья. Шәһәр Советының контроль функцияләрен гамәлгә ашыру

1. Шәһәр Советы шәһәр территориясендә әлеге Уставның шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актларның үтәлешен, шәһәр бюджеты үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларын куллануны, шәһәр үсеше

программаларын куллануны, шәһәр Башкарма комитеты һәм аның житәкчесе эшчәнлеген контрольдә тоту.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан закон, әлеге Устав һәм башка муниципаль хокукий актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, депутатлар арасыннан шәһәр Советы, шәһәр мэры карары белән әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзелергә мөмкин.

3. Закон нигезендә, шәһәр Советы, шәһәр мэры карары белән шәһәр бюджеты акчаларын максатчан файдалану, муниципаль милекне файдалануның нәтижәлегенә, шулай ук шәһәр Башкарма комитеты финанс-хужалык эшчәнлегенә башка мәсьәләләре буенча тикшерүләр (ревизияләр) үткәрелергә мөмкин. Тикшерүләр (ревизияләр) үткәргүгә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре билгеләнгән тәртиптә жәлеп ителергә мөмкин.

4. Шәһәр Башкарма комитеты, аның житәкчесе, предприятие, учреждение, оешмалар, вазыйфаи затлар, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, законда башкача билгеләнмәгәндә, шәһәр Советы, аның контроль комиссияләре, шәһәр Советы депутаты мөрәжәгатә буенча соратып алына торган мәгълүматны шәһәр Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукий актларны бозган өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Шәһәр Советы шәһәр мэрының, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә аларның эшчәнлегенә, шәһәр Башкарма комитетының һәм шәһәр мэрына караган башка жирле үзидарә органнарының эшчәнлегенә, шул исәптән шәһәр Советы тарафыннан куелган мәсьәләләргә хәл итү турында еллык хисапларын тыңлый.

6. Шәһәр Советы, контроль функцияләр башкарып, финанс-хужалык һәм башкарма-боерыкка тыкшынырга хокуклы түгел.

39 нчы статья. Татарстан Республикасы «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә Советына шәһәр вәкилен сайлау

1. Татарстан Республикасының «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә советы составына шәһәр вәкиле шәһәр Советы депутатлары арасыннан сайлана.

2. Сайланган дип шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш биргән кандидат санала.

40 нчы статья. Шәһәр Советының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Советының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылырга мөмкин: 1) шәһәр Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында Карар кабул итү;

2) шәһәр Советы депутатларының әлеге составының хокуксыз булуы турында, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен туктатуы белән бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Югары суды карарының үз көченә керүе;

3) шәһәрне башка жирлек белән берләштерү яисә шәһәрне шәһәр округы статусы бирү юлы белән, шулай ук шәһәрне муниципаль берәмлек буларак бетергән очракта, үзгәртеп кору;

4) шәһәр чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру; 5) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча шәһәр Советын жиберү.

2. Шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Шәһәр Советының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча үткәрелергә тиеш.

41 нче статья. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы карар шәһәр Мэры яисә депутатлар төркеме инициативасы белән шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә яртысыннан да ким булмаган санда кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында Карар кабул итү инициативасы күрсәтелергә тиеш түгел:

- 1) шәһәр Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;
- 2) шәһәр бюджетын кабул итү һәм аның үтәләше турында хисап раслау чорында;
- 3) шәһәр Мэрын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезли торган башка материаллар кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасынан үз-үзен таркату мәсьәләсен алдан карау өчен шәһәр Советы карары белән комиссия төзелә. Шәһәр Советы яисә шәһәр Мэры карары буенча шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә ачык тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылыгы шәһәр Советы депутатлары һәм шәһәр халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләмәләре буенча һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзен таркату турында карар үз-үзен таркату турындагы инициативаны тәкъдим иткән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы карары яшерен тавыш бирү юлы белән шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Шәһәр Советы үз-үзен таркату турында тәкъдимне кире каккан очракта, үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да соңга калмыйча күрсәтелергә мөмкин.

42 нче статья. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;
- 5) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы

жирле үзидарэ органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга я аларга чит ил гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләтендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы жирле үзидарэ органнарына сайланырга хокуклы;

8) сайлаучылар фикере;

9) шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жиберү;

11) «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль законда, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 03.12.2012 ел, №230-ФЗ Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәү;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрактарда.

3. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турындагы карар, әлеге статьяның 1 пункттындагы 1-7, 10-12 пунктларында күрсәтелгән очрактарда, шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә, анда шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре туктатылган көн билгеләнә.

4. Әлеге статьяның 1 пункттындагы 8 пунктчасында каралган очракта, шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләрен рәсми бастырып чыгарган көннән туктатыла.

5. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре әлеге статьяның 1 пункттындагы 9 пунктчасында каралган очракта, шәһәр Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

6. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатның өстәмә сайлаулар федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

IV бүлек. ШӘҺӘР МЭРЫ

43 нче статья. Шәһәр мэры-шәһәрнең югары вазыйфаи заты

1. Шәһәр мэры шәһәрнең иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Шәһәр мэры шәһәр Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе булып тора.

3. Шәһәр мэрының рәсми исеме – Түбән Кама шәһәре мэры.

4. Шәһәр мэры Түбән Кама шәһәр Советы депутаты булып тора.

44 нче статья. Шәһәр мэрын сайлау тәртибе

1. Шәһәр мэры яңа сайланган шәһәр Советының беренче сессиясендә шәһәр Советы депутатлары арасынан шәһәр Советы вәкаләтләре вакытына сайлана. Шәһәр мэрын сайлау шәһәр Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителә торган кандидатлар арасынан, шул исәптән шәһәр халкының, иҗтимагый берләшмәләреннән, Татарстан Республикасы Президентының тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла. Шәһәр мэры яшерен яки ачык тавыш бирү юлы белән сайлана. Тавыш бирү ысулын сайлау турындагы карар шәһәр Советы карары белән билгеләнә.

2. Шәһәр Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, шәһәр мэры итеп сайланган дип санала.

3. Сайлаулардан соң шәһәр мэры киләсе ант бирә: «Түбән Кама шәһәре мэрының үзенә йөкләнгән югары вазыйфаларын башкарганда Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, шәһәр уставын үтәргә, шәһәр халкының иминлеген тәмин итү, кеше һәм гражданд хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчен һәм белемнәрен куярга ант итәм».

45 нче статья. Шәһәр мэры статусы

1. Шәһәр мэры үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыра.

2. Шәһәр мэрын даими нигездә биләгән Татарстан Республикасының «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башлыгы вазыйфасына сайланган очракта, ул шәһәр мэры вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә башкара.

3. Шәһәр мэры хаклы түгел:

1) Шәхси яисә ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект белән (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларыннан, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларыннан, күчемсез милекчеләр ширкәтеннән һәм профсоюздан тыш), әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, яисә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә, аңа әлеге оешма белән идарә итүдә катнашырга йөкләмә бирелмәгән булса, әлеге оешма белән идарә итүдә катнашырга;

2) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил граждандары һәм граждандлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

3) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

4. Шәһәр мэры гражданд, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу эше буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очрактарыннан тыш) буларак катнаша алмый. Шәһәр мэры вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

5. Шәһәр мэры үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә шәһәр халкына һәм шәһәр Советына контрольдә тотылды һәм хисап тотты.

6. Шәһәр мэры шәһәр советына үз эшчәнлеге нәтижәләре һәм аның карамагындагы башка жирле үзидарә органнары, шулай икән шәһәр Советы тарафыннан куелган мәсьәләләргә хәл итү турында ел саен хисап тапшыра.

7. Шәһәр мэры 25.12.2008 ел, №273-ФЗ «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш. Шәһәр мэрының вәкаләтләре 2008 елның

25 декабрдәге «Коррупциягә каршы тору турында» 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 03.12.2012 елдагы 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта, вакытыннан алда туктатыла.

46 нчы статья. Шәһәр мэрының вәкаләтләре

Шәһәр мэры:

1) шәһәрне башка муниципаль берәмлекләргә җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә, ышанычнамәсез шәһәр исеменнән эш итә;

2) шәһәр Советы эшен оештыра, шәһәр Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә, шәһәр Советының чираттан тыш сессиясен чакыруны таләп итәргә хокуклы;

3) әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә шәһәр Советы кабул иткән хокукый актларга имза сала һәм халыкка җиткерә;

4) үз вәкаләтләргә чикләрендә хокукый актлар чыгара;

5) шәһәр Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт төзи;

6) шәһәр Советы эшендә хәбәрдарлыкны һәм җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны тәмин итү буенча чаралар күрә;

10) шәһәр Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

11) шәһәр Советы эшчәнлеген карап тоту һәм тәмин итү өчен шәһәр бюджетында каралган чыгымнар буенча акчаларны бүлүче булып тора;

12) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнырның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча шәһәр Советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

13) шәһәрнең җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән шәһәр территориясендә эш итүче кирәкле үзара хезмәттәшлеген тәмин итә;

14) шәһәр исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләргә җирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләргә координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

15) Түбән Кама шәһәре муниципаль хезмәткәрләргә һәм җирле үзидарә органнары хезмәткәрләргә хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын билгели;

16) шәһәрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча һәм шәһәрнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләргә гамәлгә ашыруны тәмин итә;

17) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләргә, шулай ук әлеге Устав, шәһәр Советы карарлары белән шәһәр мэры компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

47 нче статья. Шәһәр мэры урынбасарлары

1. Шәһәр мэры тәкъдиме белән депутатлар арасыннан шәһәр Советы тарафыннан шәһәр мэры урынбасарлары сайлана.

2. Шәһәр мэры урынбасары яшерен яки ачык тавыш бирү юлы белән сайлана. Тавыш бирү ысулын сайлау турындагы карар шәһәр Советы карары белән билгеләнә.

3. Шәһәр Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, шәһәр мэрының сайланган урынбасары булып санала.

4. Шәһәр мэры урынбасары шәһәр Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү буенча функцияләренә башкара, шәһәр мэры йөкләмәсен үти, ә вакытлыча булмаганда (авыруга яки отпускка бәйле рәвештә) яки үз бурычларын үти алмаса яки вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга бәйле рәвештә) шәһәр мэры вазыйфаларын башкара.

5. Шәһәр мэры шәһәр Советына азат ителгән яки азат ителмәгән нигездә урынбасарларны сайларга тәкъдим итәргә хокуклы.

6. Шәһәр мэры урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 41 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

7. Шәһәр мэры урынбасары, шәһәр мэры инициативасы буенча яисә шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше булган депутатлар төркеме таләбе буенча кабул ителә торган шәһәр Советы карары буенча да теләсә кайсы вакытта вазыйфадан алынырга мөмкин. Шәһәр мэры урынбасарын чакыртып алу турындагы карар шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8. Даими нигездә эшләүче шәһәр мэры урынбасары хокуклы түгел:

1) Шәхси яисә ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект белән (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларыннан, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларыннан, күчемсез милекчеләр ширкәтеннән һәм профсоюздан тыш), әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, яисә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә, аңа әлеге оешма белән идарә итүдә катнашырга йөкләмә бирелмәгән булса, әлеге оешма белән идарә итүдә катнашырга;

2) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

3) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә. Шәһәр мэры урынбасары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

48 нче статья. Шәһәр мэры вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр мэрының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләштерү;
- 4) суд тарафыннан эшкә яраксыз яисә чикләнгән эшчән дип тану;
- 5) суд тарафыннан вафат булган дип танылу яисә игълан итү;
- 6) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;
- 7) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 8) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданы - Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дөүләте территориясендә Россия Федерациясе гражданының даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы.;
- 9) сайлаучылар фикере;
- 10) сәламәтлек торышы буенча суд тәртибендә билгеләнгән шәһәр мэры вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга сәләтсезлек;
- 11) шәһәрне башка жирлек белән берләштерү яисә шәһәрне шәһәр округы статусы бирү юлы белән, шулай ук шәһәрне муниципаль берәмлек буларак бетерү юлы белән үзгәртеп кору;
- 12) шәһәр чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;
- 13) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага жибәрү;
- 14) «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль законда, «дөүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 03.12.2012 ел, №230-ФЗ Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәү, «аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачарга һәм сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану тыела» 07.05.2013 ел, №79-ФЗ Федераль законда.

2. Шәһәр мэрының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

3. Шәһәр мэрының вәкаләтләре шулай ук шәһәр мэры, аның ире(хатыны) һәм балигы булмаган балалар тарафыннан «аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны (кертемнәр) ачуны, акчалата акчалар һәм кыйммәтләренә саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында» Федераль закон белән билгеләнгән тыюны үтәмәгән очракта, Россия Федерациясе Президенты вакытыннан алда туктатыла.

4. Шәһәр мэрының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге статьяның 1 пунктындагы 1-10 һәм 13-14 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча, шәһәрнең яңа мэрын сайлау шәһәр Советының якындагы сессиясендә гамәлгә ашырыла.

5. Өгәр шәһәр мэрының вәкаләтләре шәһәр Советы вәкаләтләре вакыты тәмамланганчы алты айдан да кимрәк вакыт эчендә туктатылган булса, шәһәр Советы карары буенча шәһәрнең яңа мэрын сайлау үткәрелмәскә мөмкин.

V бүлек. ШӘҺӘР БАШКАРМА КОМИТЕТЫ.

49 нчы статья. Шәһәр Башкарма комитеты – шәһәр жирле үзидарә башкарма-боеру органы

1. Шәһәр Башкарма комитеты шәһәрнең жирле үзидарә башкарма-боеру органы булып тора.

2. Шәһәр Башкарма комитетының рәсми атамасы-Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты (алга таба-текст буенча-шәһәр Башкарма комитеты).

3. Шәһәр Башкарма комитеты шәһәр Советына хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

4. Шәһәр Башкарма комитетының үз исеме язылган мөһер, бланклар, шулай ук үзенә Граждан хәле актларын дәүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән Россия Федерациясе гербы сурәте төшерелгән түгәрәк мөһер бар.

5. Шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

50 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы

1. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме буенча шәһәр Советы тарафыннан раслана.

2. Шәһәр Башкарма комитеты структурасына шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасары, башка вазыйфаи затлар һәм (яки) тармакта-шәһәр Башкарма комитетының Югары (функциональ) органнары керә.

3. Шәһәр Башкарма комитеты органнары шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана торган нигезләмәләр нигезендә эшли.

4. Шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегендә булышлык күрсәтү, жирле әһәмиятгә мäsьәләләрне хәл итү буенча мәсьәләләрне килештереп хәл итү өчен, шәһәр Башкарма комитеты каршында шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе карары белән координация, эксперт һәм башка ижтимагый (консультатив) Советлар төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән Советлар шәһәр Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш ижтимагый башлангычларда алып барыла.

51 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты вәкаләтләре

Шәһәр Башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

1.1. шәһәр бюджеты проектын төзи, шәһәр бюджетын үти, шәһәр бюджеты үтәләше турында хисап төзи;

1.2. шәһәр Советы раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән шәһәр бюджеты проектын (бюджет проектын һәм уртача вакытка исәпләнгән финанс планы) кертә;

1.3. бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

1.4. шәһәр бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисабын-яңалыкларны төзүне тәэмин итә, шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы хисапны шәһәр Советы раславына тапшыра;

1.5. муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

1.6. шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын эшләүне һәм тормышка ашыруны тәэмин итә;

1.7. шәһәр бюджетының үтәлешен, шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеше планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

1.8. шәһәрнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнарын һәм программаларын үтәү турында хисаплар эзерләүне тәэмин итә;

1.9. шәһәр икътисады һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр жыоны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны дөүлэт хакимияте органнарына законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшыруны оештыра;

1.10. муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару, кредитлар алу, муниципаль гарантияләр бирү юлы белән шәһәр Советы карарлары нигезендә муниципаль бурыч алулар гамәлгә ашыра һәм муниципаль милеккә нигез сала;

2) муниципаль милек белән идарә итү, шәһәр территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә, үз вәкаләтләре чикләрендә шәһәр Советы билгеләгән тәртип нигезендә, үз вәкаләтләре чикләрендә:

2.1. муниципаль милектә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

2.2. шәһәр Советы карары белән билгеләнә торган очракларда муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр эзерли һәм шәһәр Советы килештерүенә (раславына) кертә.;

2.3. муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән шәһәрнең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; шәһәр территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә.;

2.4. * Түбән Кама шәһәре муниципаль унитар предприятиеләрен һәм учреждениеләрен гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, шәһәрнең муниципаль унитар предприятиеләре һәм учреждениеләре эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлегенә финанс ягыннан тәэмин итә, контракт нигезендә билгеләнә һәм аларның житәкчеләрен биләп торган вазыйфадан азат итә.;

2.5. Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль учреждениеләр һәм предприятиеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны шәһәр Советы билгеләгән тәртиптә билгели һәм гамәлгә ашыра;

2.6. муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны гамәлгә ашыра, шәһәрне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора.;

2.7. муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләренең хезмәт хакы күләме һәм шартлары билгеләнә;

3) территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

3.1. шәһәрнең гене-раль планы проектын һәм шәһәрнең башка шәһәр төзелеше документациясе проектларын әзерли һәм шәһәр Советы раславына кертә, аларны тормышка ашыруны тәмин итә;

3.2. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш), шәһәр территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирә;

3.3. адресация объектларына адресларны бирә, адресларны үзгәртә, юкка чыгара, шул ук вакытта урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципаль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), шәһәр чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына атама-атама бирә, мондый атамаларны үзгәртә, юкка чыгара, Дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыра;

3.4. муниципаль милектә булган жирләрдән рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыруны һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

3.5. законнар белән билгеләнгән тәртиптә шәһәр территориясендә жир кишәрлекләрен, шул исәптән сатып алу юлы белән, бирә, резервлы һәм тартып ала;

3.6. шәһәр чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра;

3.7. халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарға предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

3.8. шәһәр территориясендә дөвалау-савыктыру жирләрен һәм жирле әһәмияттәге курортларны үстерүне һәм саклауны тәмин итә, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләреннән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

3.9. муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

3.10. шәһәр ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны, федераль закон нигезендә ясалма жир участогы төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткөрүне тәмин итә;

3.11. 2007 нче елның 24 нче июлендәге 221-ФЗ номерлы «күчәмсез милекнең дәүләт кадастры турында»гы Федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнаша;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

4.1. муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, аның исәбен алып бара, шәһәр территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

4.2. социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданны билгеләнгән тәртиптә исәпкә алып бара;

4.3. билгеләнгән тәртиптә торак урыннарын торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарга күчерү турында Карар кабул итә, торак биналарны үзгәртеп кору һәм яңадан планлаштыруны килештерә, билгеләнгән тәртиптә муниципаль торак фондының торак урыннарын яшәү өчен яраксыз дип таный;

4.4. шәһәрдә яшәүче һәм аз керемле гражданны торак урыннарына мохтаж булган торак урыннары белән тәмин итә, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап

тотуну оештыра, торак төзелеше өчен шартлар тудыра, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыра;

4.5. муниципаль торак фондыннан файдалану һәм сакланышын, әлеге фондның торак биналарының билгеләнгән санитар һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүен контрольдә тотат;

4.6. шәһәрнең торак пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итүне, парковкалар (парковка урыннары) булдыруны һәм эшләвен тәмин итүне, шәһәрнең торак пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.;

4.7. халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм шәһәр чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәмин итә;-муниципаль транспорт оешмаларын булдыру яки халыкка транспорт хезмәте күрсәтүгә шартнамәчел башлангычларда шәхси һәм башка транспорт предприятиеләре һәм оешмаларын жәлеп итү чарасы белән тәмин итә;;

4.8. шәһәр территориясендә гамәлдә булган маршрутларны, хәрәкәт графигын, жәмәгать транспортының калган урыннары раслый яки килештерә;

4.9. жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәмин итә;

4.10. халыкны элементә хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

5.1. шәһәр чикләрендә Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне, ташландык суларны агызуны, халыкны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәмин итүне оештыра;

5.2. халыкны жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыра, базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

5.3. халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, шәһәр китапханәләренең китапханә фондларының сакланышын тәмин итүне һәм комплектлауны оештыра;

5.4. халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү һәм ял оештыру өчен шартлар тудыра;

5.5. шәһәр территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәмин итә, шәһәрнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра, шәһәр территориясендә спорт объектларын төзүне стимуллаштыру буенча чаралар күрә, муниципаль торак фонды йортлары янындагы территориядә спорт майданчыклары төзүне һәм карап тотунуны тәмин итә, башка муниципаль спорт корылмаларын төзү һәм карап тотунуны тәмин итә;

5.6. халык күпләп ял итә һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру өчен шартлар тудыра;

5.7. ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм жирләү урыннарын карап тотунуны тәмин итә;

5.8. жирле традицион халык сәнгәте ижатын үстерү өчен шартлар тудыра, шәһәрдә халык хужалыгы кәсепләрен саклауда, торгызуда һәм үстерүдә катнаша;

5.9. авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

5.10. шәһәрдә балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

5.11. Шәһәр советы билгеләнгән тәртиптә коммуналь инфраструктура системасына тоташуга тарифларны, коммуналь комплекс оешмалары тарифларын, тоташтыруга тарифларны жайга салуны гамәлгә ашыра;

5.12. социаль наем шартнамәләре һәм муниципаль торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннарын яллаучылар өчен торак урыныннан файдаланган өчен түләү (наем өчен түләү) күләмен һәм күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлап алу турында Карар кабул итмәгән торак биналарның милекчеләре өчен торак урынын карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләмен билгели;

5.13. коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә коммуналь хезмәтләрне куллану нормативларын билгели һәм билгели (коммуналь комплекс оешмалары - электр һәм (яки) жылылык белән тәмин итү өлкәсендә товарларга һәм хезмәт күрсәтүләргә Бөек Ватан сугышы нормативларыннан тыш);

б) төзекләндерү өлкәсендә:

6.1. каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм каты коммуналь калдыкларны транспортлау эшчәнлеген оештыра;

6.2. шәһәр территориясен төзекләндерүне (урамнарны яктырту, территорияләрне яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр урнаштыруны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп), шулай ук шәһәр торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарын, аеруча саклана торган табигать территорияләрен файдалану, саклау, яклау, яңадан торгызуны да кертеп) тәмин итә;

6.3. урамнарны яктыртуны оештыруны һәм урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр урнаштыруны тәмин итә;

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

7.1. шәһәр территориясендә законнар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актлары үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

7.2. билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә органнарының һәм дәүләт вазыйфай затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаять белдерә;

7.3. шәһәр чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнаша;

7.4. шәһәр чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәмин итә;

7.5. территориаль-Гражданның оборонасы һәм гражданның оборонасы, халыкны һәм шәһәр территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын гамәлгә ашыруны оештыра һәм тәмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тәмин итә;

7.6. үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә халыкка гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә килеп чыгу турында халыкка үз вакытында хәбәр итүне һәм хәбәр итүне тәмин итә;

7.7. авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формираниеләре эшчәнлеген булдыра, тәмин итә;

7.8. шәһәр территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион эзерләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

7.9. су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәэмин итә;

7.10. шәһәр милкендә булган мәдәни-мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклауны, куллануны һәм популярлаштыруны, шәһәр территориясендә урнашкан жирле (муниципаль) эһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрне) саклауны гамәлгә ашыра;

7.11. муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, шәһәр Советы депутатын чакыртып алу, шәһәрне үзгәртү, шәһәрне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәэмин итә;

7.12. жылышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакуләм ижтимагый чараларны оештыру белән бәйлә законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

7.13. үз вәкаләтләре кысаларында Терроризм һәм экстремизмны профилактикалау, шулай ук шәһәр чикләрендә терроризм һәм экстремизм күренешләрен минимальләштерү һәм (яки) юкка чыгару буенча чаралар күрүне тәэмин итә;

7.14. жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнырга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыра;

7.15. милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгытуга, шәһәр территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

7.16. шәһәр территориясендә яшәүче сукбай хайваннарны тоту һәм тоту чараларын гамәлгә ашыра;

8) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

8.1. федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә шәһәрнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

8.2. дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм фи-нанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәэмин итә;

8.3. федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

8.4. шәһәр Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен шәһәр жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм фи-нанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәэмин итә;

8.5. Россия Федерациясенә су законнары белән билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесенә шәһәр чикләрендә вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, халыкка аларны куллану чикләүләре турында хәбәр итә;

9) башка вәкаләтләр:

9.1. шәһәрнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

9.2. федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыра;

9.3. шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында, әлеге Уставның 7 нче статьясындагы 1нче пунктының 8, 9, 15нче һәм 19нчы пунктларында каралган гражданны шәһәр өчен социаль әһәмиятле эшләре (шул исәптән дежурлыкларны) үтәүгә жәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

9.4. шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, шулай ук шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләр буенча, законнар, әлеге Устав, шәһәр Советы карарлары белән шәһәр Советы, шәһәр Мэры яисә башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләрдән тыш, башка вәкаләтләре гамәлгә ашыра;

9.5. шәһәр жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларын, шәһәр жирле үзидарәсенәң сайланулы органнары әгъзаларын, шәһәр Советы депутатларын, муниципаль хезмәткәрләре һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләрен һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра, муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра.

52 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе

1. Шәһәр башкарма комитетын Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты житәкчесе – шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе житәкли.

2. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе әлеге вазифага контракт-ту буенча билгеләнә торган шәһәр жирле үзидарә органы булып тора.

3. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен тормышка ашырганда:

1) шәһәр Советына контрольдә тотылды һәм хисап тотылды;

2) шәһәр советына үз эшчәнлегә нәтижәләре турында, шул исәптән шәһәр Советы тарафыннан куелган мәсьәләләре хәл итү турында ел саен хисап тапшыра;

3) шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләре һәм шәһәр жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә.

4. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

5. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, укыту-укыту, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, эшмәкәрлек, шулай ук башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә хокуклы түгел. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенәң туган килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр һәм күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының башка органнары, аларның структур бүлекчәләре составына керергә хокуклы түгел.

6. Аерым оештыру-боеру функцияләрен гамәлгә ашыру өчен шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенәң урынбасары бар, ул шулай ук шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләре вакытлыча булмаганда (авыруга яки отпускка бәйле рәвештә) яки үз вазыйфаларын башкару яисә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта гына (авыруга яки отпускка бәйле).

7. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе 2008нче елның 25нче декабрдәге 273-ФЗ номерлы «Коррупциягә каршы тору турында»гы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль законда, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм аларның керемнәре башка затларның чыгымнарына туры килүен тикшереп тору турында» 03.12.2012 ел, №230-ФЗ Федераль законда, «аерым категория затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит ил банкларында акча (кертемнәр) һәм кыйммәтле-стиларны саклауны тыю турында " 07.05.2013 ел, №79-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта, кичекмәстән, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану» темасына Россия Федерациясе Хөкүмәте Рәисе Дмитрий Медведев уздырды.

53 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү тәртибе

1. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү конкурс нигезендә башкарыла.

2. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе өчен контракт шартлары шәһәр Советы тарафыннан раслана. Федераль закон яисә Татарстан Республикасы законы белән шәһәрнең жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен тапшырган очракта, контрактка Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән шартлар кертелә.

3. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазифасына кандидатлар булырга тиеш:

а) Россия Федерациясе гражданы;

б) әлеге статьяның 3 пунктындагы «в», «г " пунктларында каралган эш стажы булганда, «дәүләт һәм муниципаль идарә» белгечлеге буенча югары һөнәри белем йә башка белгечлекләр буенча югары һөнәри белем яисә югары һөнәри белем;

в) муниципаль хезмәтнең төп яисә әйдәп баручы муниципаль вазыйфаларында яисә аларга тиңләштерелгән дәүләт хезмәте вазыйфаларында муниципаль хезмәт стажы кимендә ике ел, яисә белгечлек буенча кимендә биш ел эш стажы;

г) идарә итү эшчәнлегә тәҗрибәсе кимендә биш ел. Идарә итү эшчәнлегә астында милек формасына бәйсез рәвештә оешма житәкчесе, житәкче урынбасары, дәүләт органы, жирле үзидарә органы, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчеләре вазыйфаларында эшләү аңлашыла;

д) шәһәр Советы карары белән билгеләнә торган башкарма комитет житәкчесе вазыйфай бурычларын үтәү өчен кирәкле күләмдә эшлекле сыйфатлар һәм күнекмәләр.

4. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә Конкурс әлеге Устав һәм шәһәр Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

5. Конкурс шартлары, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында белешмәләр, контракт проекты массакуләм мәгълүмат чараларында конкурс уздырылган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш.

6. Конкурсны үткәрү өчен Конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

7. Конкурс комиссиясе әгъзаларының яртысы – шәһәр Советы, ә икенче яртысы – Түбән Кама муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе итеп билгеләнә.

8. Зат конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасынан шәһәр Советы тарафыннан шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына билгеләнә.

9. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе белән Контракт шәһәр Мэры тарафыннан төзелә.

54 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенен вәкаләтләре вакыты

1. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе белән Контракт шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына затны билгеләү турында Карар кабул иткән шәһәр Советының вәкаләтләре вакыты (яңа чакырылыш Шәһәр советы эшли башлаганчыга кадәр), әмма кимендә ике елга төзелә.

2. Шәһәр Советы вәкаләтләре вакыты чыккач, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен билгеләнгән тәртиптә шәһәр Башкарма комитетының яңа житәкчесен билгеләгәнчегә кадәр гамәлгә ашыруны дәвам итә.

55 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләре

Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе:

1) шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегенә бертөсле идарә итү принципларында житәкчелек итә һәм шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан аның компетенциясенә керүче вәкаләтләргә үтәү өчен шәхси жаваплылык тотат;

2) шәһәр Советы, шәһәр Мэры, шәһәрнең һәм башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә шәһәр башкарма комитетын тәкъдим итә;

3) шәһәр Советы каравына шәһәр бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турында хисапларны тәкъдим итә;

4) шәһәр Советы каравына шәһәрнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәләше турында хисапларны тәкъдим итә;

5) шәһәр Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, шәһәр Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый, расланган структура нигезендә, эшчеләрнең иң чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды белән билгеләнгән чик санга туры килә;

6) шәһәр мэры белән килештереп, Башкарма комитет житәкчесе урынбасарын билгеләп куя һәм вазыйфадан азат итә, муниципаль хезмәткәрләргә һәм шәһәр Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга карата кызыксындыру чараларын һәм дисциплинар жаваплылык чараларын куллана;

7) расланган бюджет нигезендә шәһәр акчалары белән эш итә, шәһәрнең бюджет һәм башка счетларын банк учреждениеләрендә ача һәм яба, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару, кредитлар алу, муниципаль милекне залогка тапшыру һәм муниципаль гарантияләр бирү юлы белән шәһәр Советы карарлары нигезендә муниципаль бурыч алулар гамәлгә ашыра;

8) шәһәрнең башкарма комитетына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыруны тәмин итә, аларны үтәү өчен персонал жавап тотат; тиешле законнар нигезендә һәм үтәү йөзәннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча хокукий актлар чыгара;

9) шәһәр Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукий актлар, шулай ук шәһәр Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукий актлар чыгара;

10) елга бер тапкырдан да ким булмаган санда яисә шәһәр Мэры таләбе буенча шәһәр Советы шәһәр советына үз эшчәнлегә һәм Башкарма комитет эшчәнлегә турында хисап бирә;

11) халыкка даими рәвештә шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегә турында хәбәр итә, шәһәр Башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданны кабул итүне оештыра, айга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә гражданны кабул итә, гражданның тәкъдимнән, гаризаларын һәм шикәятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда шәһәр мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, шәһәр Башкарма комитеты исеменнән судка гариза бирә, ышанычнамәләр бирә;

13) законнар, әлегә Устав, шәһәр Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе 2008нче елның 25нче декабрәдәге «Коррупциягә каршы тору турында» 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш.

56 нчы статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләргә вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләгә белән отставкалар;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 37 статьясындагы 11 өлешә һәм әлегә статьяның 2 пункты нигезендә контрактны өзү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләштерү;

5) суд тарафыннан эшкә яраксыз яисә чикләнгән эшчән дип тану;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

7) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациягә гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату - Россия Федерациягә халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, аларга чит ил гражданлыгын алырга, я аларга Россия Федерациягә гражданының Россия Федерациягә халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил гражданы булган Россия Федерациягә гражданы, Россия Федерациягә гражданы, чит ил гражданы, Россия Федерациягә гражданы, чит ил гражданы, чит ил гражданы, Россия Федерациягә гражданы, чит ил, жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) шәһәрне башка жирлек белән берләштерү яисә шәһәрне шәһәр округы статусына ия итү юлы белән, шулай ук шәһәрне муниципаль берәмлек буларак бетергән очракта үзгәртеп кору;

12) шәһәр чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;

13) «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 03.12.2012 ел, №230-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәүләргә үтәмәү турында «07.05.2013 ел, №79-ФЗ Федераль закон, "аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертәмләр) ачарга һәм саклауны тыю турында" 07.05.2013 ел, № 79-ФЗ, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану».

2. Башкарма комитет җитәкчесе белән Контракт яклар килешүе буенча яки гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итүгә кагылышлы өлешендә контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 37 статьясындагы 9 өлешендә һәм әлегә Уставның 83 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә үтәмәүгә бәйле рәвештә, шәһәр Советы яисә шәһәр Мэры;

2) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 37 статьясындагы 9 өлешендә һәм әлегә Уставның 83 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә үтәмәүгә бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Президенты - аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына әлегә вәкаләтләргә гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә, шулай ук "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законның 37 статьясындагы 9 өлешендә һәм әлегә Уставның 83 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә үтәмәүгә бәйле;

3) Башкарма комитет җитәкчесе - шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә.

VI бүлек. ШӘҺӘР СОВЕТЫ, ШӘҺӘР МЭРЫ ҺӘМ ШӘҺӘР БАШКАРМА КОМИТЕТЫНЫҢ ҮЗАРА МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

57 нче статья. Шәһәр Советы, шәһәр мэры һәм шәһәр Башкарма комитетының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлегә Уставта билгеләнгән вәкаләтләргә бүлү нигезендә шәһәр Советы, шәһәр мэры һәм шәһәр Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль гамәлгә ашыра.

2. Шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты законнарда, әлегә Уставта билгеләнгән формаларда шәһәрнең икътисадый һәм социаль үсеше процесслары белән нәтижәле идарә итү максатларында һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты бер-берсенә кабул ителгән хокукый актларны кул куйган көннән жиде көн эчендә җибәрә.

4. Шәһәр Советы, шәһәр мэры шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә, шәһәр Башкарма комитетының башка вазыйфай затларының хокукый актларын кабул итү, юк итү, үзгәртү яисә өстәмә кертү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд-дебат тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе шәһәр Советына, шәһәр мэрына шәһәр Советының, шәһәр мэрының хокукый актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү яки өстәмә кертү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Шәһәр мэры шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә шәһәр Советы эш планы һәм шәһәр Советы карарлары проектларын шәһәр Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә жибәрә.

7. Шәһәр Советы сессияләрендә, аның органнары утырышларында, шәһәр мэры үткәрә торган утырышларда шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасары яисә алар тарафыннан вәкаләтле затлар киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы. Язма чакыру булган очракта шәһәр Советы сессияләрендә катнашырга тиеш.

8. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үткәргән утырышларда шәһәр мэры, шәһәр Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

58 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәрү юлы белән я суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек . БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

59 нчы статья. Шәһәрнең ревизия комиссиясе

1. Шәһәрнең ревизия комиссиясе тышкы муниципаль контрольнең даими эшләүче органы булып тора һәм шәһәр Советы тарафыннан төзелә.

2. Шәһәрнең ревизия комиссиясе башкара:

1) шәһәр бюджеты үтәлешен контрольдә тоту;

2) шәһәр бюджеты проектларына экспертиза;

3) шәһәр бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү;

4) шәһәр бюджеты акчаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганақлардан шәһәр бюджеты ала торган акчаларның законлылығына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә һәм экономиялелегенә) контрольлек итүне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

5) муниципаль милектә булган мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлекнең башка нәтижәләре һәм шәһәргә караган индивидуализация чаралары белән эш итүнең билгеләнгән тәртибен үтәүне контрольдә тоту;

6) шәһәр бюджеты акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар, бюджет кредитлары бирүнең нәтижәлелеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр һәм поручительләрсез бирүнең закон-статьясын бәяләү, шулай ук юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр тарафыннан шәһәр бюджеты һәм муниципаль милектәге мөлкәт акчалары

исәбәннән башкарыла торган алыш-бирешләр буенча башка ысуллар белән йөкләмәләрне үтәүне тәмин итүнең законлы-статьясын бәяләү;

7) муниципаль хокукый актлар проектларына (финанс-икътисадый нигезләмәләрнең нигезлелеген дә кертеп) шәһәрнең еш булган чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга финанс-икътисадый экспертиза ясау;

8) шәһәрдә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлдерелгән тәкъдимнәр эзерләү;

9) шәһәр бюджеты үтәлешенә барышы, үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтижәләре турында мәгълүмат эзерләү һәм шәһәр советына һәм шәһәр Мэрына шундый мәгълүмат бирү;

10) коррупциягә каршы торуга юнәлдерелгән чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашу;

11) сатып алулар өлкәсендә аудит һәм тышкы муниципаль финанс тикшерүе өлкәсендә федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта билгеләнгән башка вәкаләтләр.

VIII бүлек. САЙЛАУ КОМИССИЯСЕ

60 нчы статья. Шәһәр сайлау комиссиясе

1. Шәһәрнең сайлау комиссиясе шәһәрнең жирле үзидарә органнары структурасына керми торган муниципаль орган булып тора. Сайлау комиссиясе-Шәһәр Советы депутатларын, жирле референдумны эзерләү һәм үткәрүне, шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирүне, шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне гамәлгә ашыра.

2. Шәһәрнең сайлау комиссиясе Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә шәһәр Советы тарафыннан төзелә.

3. Шәһәр сайлау комиссиясенә вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.

4. Шәһәрнең сайлау комиссиясе тавыш бирү хокукы белән 8 әгъза составында формалаша.

5. Шәһәр сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс ягыннан тәмин итү шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Шәһәр сайлау комиссиясенә вәкаләтләре, аның эшчәнлек тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән жайга салына.

7. Шәһәр сайлау комиссиясенә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары нигезендә кабул ителгән карары буенча вәкаләтләре Татарстан Республикасы Территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнә ала.

IX бүлек. ШӘҺӘР ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАН-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

61 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокуклары шәһәр советына һәм шәһәр Башкарма комитетына бирелә.

2. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы нигезендә, шәһәр Советы карары буенча юридик зат хокуклары шәһәр Башкарма комитетының аерым органнарына бирелергә мөмкин.

62 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, юридик затлар

1. Шәһәр исеменнән милек һәм башка хокукларны һәм вазыйфаларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычнамәсез чыгыш ясарга мөмкин.

2. Шәһәр мэры милек һәм башка хокукларны һәм вазифаларны сатып ала һәм гамәлгә ашыра, шәһәр Советы, шәһәр мэры, депутатлар эшчәнлеген тәмин итүгә, шулай ук муниципаль милек, шәһәр Советы тарафыннан беркетелгән күрсәтмә белән бәйлә рәвештә, шәһәр бюджеты акчалары белән бәйлә ышанычнамәдән башка судта чыгыш ясый.

3. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, юридик зат хокукларыннан мөхрүм ителгән, идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен барлыкка килә торган муниципаль казна учреждениеләре булып торалар һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

63 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарын тотуга эшчәнлекне финанс ягыннан тәмин итүбәры тик шәһәр бюджетының үз керемнәре хисабына гына гамәлгә ашырыла.

2. Законда, әлегә Уставта каралган очракларда, шәһәр Советы карарлары белән шәһәр бюджетында жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

Х бүлек. ШӘҺӘР ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ЖАВАПЛИЛЫГЫ

64 нче статья. Шәһәр мэры һәм аның урынбасары эшчәнлегенә даими нигездә эшләүче социаль һәм башка гарантияләре

1. Шәһәр мэрының һәм шәһәрнең муниципаль вазыйфаларын биләүче башка затларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар, «муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 12.02.2009 елдагы 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, әлегә Устав һәм башка муниципаль норматив актлар нигезендә билгеләнә.

2. Әлегә Устав нигезендә даими нигездә эшләүче шәһәр мэры һәм аның урынбасарына ай саен акчалата бүләк түләнә.

3. Шәһәр мэры һәм аның урынбасарының айлык акчалата бүләк күләме шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә, ул шәһәрдә уртача хезмәт хакының 10 (ун) күләменнән артмаска тиеш.

Айлык акчалата түләү күләме, инфляция (куллану бәяләре) дәрәжәсен исәпкә алып, киләсе елга шәһәр бюджеты турында шәһәр Советы карары нигезендә, ел саен арта (ин-дексацияләнә).

4. Даими нигездә эшләүче шәһәр мэрына һәм аның урынбасарына 30 календарь көн дәвамында еллык түләүле ял һәм гамәлдәге законнар нигезендә дәвалануга пособиенә ике айлык акчалата түләве белән өстәмә ял куела, командировка чыгымнары каплана, законнар нигезендә башка түләүләр башкарыла.

5. Шәһәр мэры һәм аның даими нигездә эшләүче урынбасарының вәкаләтләре срогы аларга гомуми һәм өзлексез хезмәт стажына яки хезмәт срогына, закон нигезендә белгечлек буенча эш стажына исәпләнә.

6. Шәһәр мэры һәм аның урынбасары муниципаль хезмәткәрләренә пенсия белән тәмин итү өчен законнар һәм әлеге Устав нигезендә билгеләнгән шартларда һәм тәртиптә тиешле еллар эшләгән өчен пенсия белән тәмин итүгә хокуклы.

7. Үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен шәһәр мэрына һәм аның урынбасарына мебель, элементә чаралары, авто-транспорт белән жиһазландырылган хезмәт урыннары бирелә.

65 нче статья. Шәһәр Советы депутаты, башка вазыйфай затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Бушатылмаган нигездә эшләүче шәһәр Советы депутатына шәһәр Советы һәм аның органнары сессияләрендә катнашу, шәһәр Советы йөкләмәләрен үтәү чорында закон нигезендә акчалата компенсация түләнә.

2. Шәһәр мэрының үз вәкаләтләрен хәрби нигездә гамәлгә ашыручы урынбасарына, әлеге устав белән каралган очракларда, шәһәр мэры вазыйфаларын башкарганда, шәһәр мэры айлык акчалата бүләкнең 90% - ы күләмендә түләнә.

3. Әлеге органнар эшендә катнашкан өчен шәһәр сайлау комиссиясе һәм шәһәр сайлау комиссиясе әгъзаларына закон, шәһәр Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

66 нчы статья. Шәһәр мэрының, шәһәр Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Шәһәр Советы депутатларының, шул исәптән шәһәр мэрының хокук гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлану, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән депутатларга карата оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланылучы элементә чараларын федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә, шәһәр Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аның шәһәр мэры статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң да, жинаять яки административ җаваплылыкка тартылырга мөмкин түгел. Әлеге закон шәһәр Советы депутаты тарафыннан халык алдында мыскыллау, яла ягу яки башка хокук бозу очракларына кагылмый.

XI бүлек. ШӘҺӘР ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ЖАВАПЛИЛЫГЫ

67 нче статья. Шәһәр жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының җаваплылыгы

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары федераль законнар нигезендә шәһәр халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында җаваплы.

68 нче статья. Шәһәр Советы депутатларының шәһәр халкы алдында җаваплылыгы

1. Шәһәр Советы депутатларының, шул исәптән шәһәр мэрының, шәһәр халкы алдында җаваплылыгы тиешле депутат тарафыннан аны сайлаган шәһәр халкының ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Шәһәр халкының ышанычын югалткан шәһәр Советы депутаты, шул исәптән шәһәр Мэры, әлеге Уставның 15 статьясында билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә шәһәр халкы тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

69 нчы статья. Шәһәрнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының дәүләт алдында җаваплылыгы

Федераль закон нигезендә шәһәр Советы, шәһәр мэры, шәһәр Башкарма комитеты җитәкчесенә дәүләт алдында җаваплылыгы алар тарафыннан Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Устав бозылган очрақта, шулай ук җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә гамәлгә ашырмаган очрақта тиешле суд карары нигезендә барлыкка килә.

70 нче статья. Физик һәм юридик затлар алдында шәһәр җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының җаваплылыгы

Шәһәрнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

XII бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

71 нче статья. Шәһәрнең муниципаль хокукий актлары системасы

1. Шәһәрнең муниципаль хокукий актлары системасына керә:

- 1) шәһәр Уставы;
- 2) җирле референдумда кабул ителгән хокукий актлар;
- 3) шәһәр Советының норматив һәм башка хокукий актлары;
- 4) әлеге Уставта каралган шәһәр мэрының, шәһәр Башкарма комитетының, башка органнарның һәм җирле үзидарәнең вазыйфай затларының хокукий актлары.

2. Шәһәр Уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукий актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль - хокукий актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә була һәм шәһәрнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукий актлар әлеге Уставка һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукий актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукий актлар шәһәрнең бөтен территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукий актларны үтәмәгән өчен гражданның, оешма-оешма җитәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм җирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплы.

5. Шәһәрнең муниципаль хокукий актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукий актларына, шулай ук Татарстан

Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына, башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

6. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәле тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, суд тарафыннан, шулай ук жирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга салучы өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы тарафыннан туктатылырга мөмкин.

Норматив характерына ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәле кичекмәстән жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфай заты тарафыннан эшқуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең эшқуарлык хокукларын яклау буенча вәкаләтле затлар турында Россия Федерациясе Законы нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәне алган очракта туктатыла.

7. Шәһәр өчен муниципаль берәмлек статусын билгеләү турында Татарстан Республикасының яңа законы үз көченә кәргәнче гамәлдә түгел дип тану шәһәр өчен муниципаль берәмлек статусын билгеләү турында Татарстан Республикасы Законы үз көченә кәргәнче, суд карары законлы көченә кәргәнче кабул ителгән шәһәрнең муниципаль хокукый актларын суд тәртибендә гамәлдә түгел дип тану яисә әлеге муниципаль хокукый актларын юкка чыгару өчен нигез була алмый.

8. Шәһәрнең муниципаль норматив хокукый актлары, шул исәптән жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

72 нче статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү турыдан-туры шәһәр халкы тарафыннан жирле референдумда белдерелгән гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр шәһәр халкына турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару), жирле үзидарә органы яисә күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) керә торган шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай заты өстәмә рәвештә референдумда кабул ителгән карар үз көченә кәргән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

3. Гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу-шәһәр мэрын чакыртып алу, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен эштән азат итү яки шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

73 нче статья. Шәһәр жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләренә үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукий актлар чыгара:

1) шәһәр Советы-шәһәр Советы карарлары;

2) шәһәр мэры-шәһәр мэры карарлары һәм боерыклары;

3) шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе – шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә карарлары һәм боерыклары.

2. Шәһәр жирле үзидарәсенә башка вазыйфаи затлары үз вәкаләтләре чикләрендә әлегә Уставта, башка муниципаль хокукий актларда билгеләнгән, аларның статусын билгели торган боерыклар һәм боерыклар чыгара.

74 нче статья. Муниципаль хокукий актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукий актлар проектлары шәһәр мэры, шәһәр Советы депутатлары, Башкарма комитет житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре, шулай ук аларны алып бару мәсьәләләре буенча шәһәрнең ревизия һәм сайлау комиссияләре, Түбән Кама шәһәре прокуроры тарафыннан кертелә ала.

2. Муниципаль хокукий актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлегә һәм формасы шәһәр Советы Регламенты, шәһәр мэры, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан билгеләнә.

75 нче статья. Шәһәр Советының хокукий актлары

1. Шәһәр Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлегә устав белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча шәһәр территориясендә мәжбүри үтәләргә тиешле кагыйдәләренә билгели торган карарлар, шәһәр мэрын отставкага жиберү турында карар, шәһәр Советы Регламенты, шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча һәм федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлегә устав белән аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча бүтән карарлар кабул итә.

2. Шәһәр Советы карарлары, законнарда, әлегә Уставта билгеләнгән очрактан тыш, шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Шәһәр Советының салым һәм жыемнарны үзгәртү һәм гамәлдән чыгаруны, алар буенча ставкалар күләмен билгеләүне, шәһәр бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары шәһәр Советы каравына бары тик шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе инициативасы буенча яки аның бәяләмәсе булган очракта гына кертелә ала. Күрсәтелгән бәяләмә карар проектын шәһәр Башкарма комитетына тапшырганнан соң өч көн эчендә шәһәр Советына тапшырыла.

4. Шәһәр Советы карарлары шәһәр мэры тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм әлегә Уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

76 нчы статья. Шәһәр мэрының хокукий актлары

Шәһәр мэры үз вәкаләтләре чикләрендә, законнарда, әлегә Уставта, шәһәр Советы карарлары белән билгеләнгән, шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукий актлар чыгара.

77 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә хокукий актлары

Башкарма комитет житәкчесе шәһәр Башкарма комитетының законнарда, әлегә Уставта һәм шәһәр Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә

жирле эһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча карарлар, шулай ук шәһәр Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

78 нче статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм аларның үз көченә керүе тәртибе

1. Шәһәр Советы карарлары, әгәр башкасы карар белән билгеләнмәгән булса, шәһәр мэры кул куйганнан соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Шәһәр Советының салымнар һәм җыямнар турындагы хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Шәһәр Советының әлеге Уставны кабул итү яисә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары Федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Шәһәр мэрының, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенең, жирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр актларда башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждандан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар аларны рәсми бастырып чыгарганнан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизиитлары: аңа кул куелу датасы, аның исеме (шәһәр Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен – шулай ук аны кабул итү датасы), теркәлү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи затның исеме булырга тиеш.

5. Шәһәр Советы карары, аның үтәләше турында хисап, жирле салымнар һәм җыямнар билгеләү турында, шәһәр Советы, шәһәр мэры, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар, аларга кул куелган көннән алып, муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, федераль закон белән таралуы чикләнгән белешмәләр булган бүтән нигезләмәләрдән тыш, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Муниципаль сайлаулар, жирле референдум, шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү, чикләрне үзгәртү, шәһәрне үзгәртү, шәһәр мэрын һәм аның урынбасарларын сайлау, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен һәм аның урынбасарларын билгеләү мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлар мәжбүри рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә мәжбүри булмаган рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) мәжбүри булмаган норматив хокукый актлар үзләрен чыгарган органнар яисә жирле үзидарә вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) муниципаль хокукый актының реквизиитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) юлы белән гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә куелган массакүләм мәгълүмат чараларында яисә шәһәр территориясендә таратыла торган бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында яисә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (адрес буенча) бастырып чыгару ;

<http://pravo.tatarstan.ru>), йә Түбән Кама муниципаль районының рәсми сайтында (түбәндәге адрес буенча: <http://www.e-nizhnensk.ru> 1. хокукый акт текстын башка массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда, әлегә бастырып чыгаруның рәсми булуы турында билге булырга тиеш;

- шәһәр халкына хокукый акт текстын үзәкләштерелгән тәртиптә тарату (тарату), шул исәптән махсус басма рәвешендә дә;

- хокукый акт текстын шәһәр торак пунктлары территориясендә махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру. Күрсәтелгән стендларның саны һәм аларның урнашу урыннары шәһәр Советы тарафыннан раслана һәм шәһәр халкы тарафыннан муниципаль хокукый акт тексты белән тоткарлыксыз танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

10. Муниципаль хокукый акты бастырганда (халыкка житкергәндә) массакуләм мәгълүмат чараларының чыгу датасы яки тиешле акты халыкка житкерү датасы турында белешмәләр күрсәтеләргә тиеш, алар акты жибәрә башлау (тарату) датасына яки аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры киләргә тиеш.

11. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, жирле үзидарә органнарының, муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хокукый статусын билгеләүче муниципаль норматив хокукый актлар, Татарстан Республикасы норматив хокукый актларының бердәм банкына керту өчен, шәһәр мэры тарафыннан Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жибәрелә.

ХШ бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

80 нче статья. Шәһәрнең икътисади нигезе

Шәһәрнең икътисади нигезен шәһәрнең муниципаль милкендәге мөлкәте, шәһәр бюджеты акчалары, шулай ук шәһәрнең милек хокуклары тәшкил итә.

81 нче статья. Шәһәрнең муниципаль милке

1. Шәһәр милкендә булырга мөмкин:

1) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрактарда, шулай ук аларга «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә жирле үзидарә органнарының аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән мөлкәт;

3) шәһәр Советының норматив хокукый актлары нигезендә жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә вазыйфаи затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләре эшчәнлеген тәмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) федераль законнар белән жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен кирәкле мөлкәт;

5) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17

статьясындагы 1 һәм 1.1 өлешләре нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Шәһәрдә әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән мөлкәт яңадан профильләштерелергә (милекнең максатчан билгеләнеше үзгәртелергә) йә читләштерелергә тиеш. Мондый мөлкәтне читләштерү тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

82 нче статья. Шәһәрнең муниципаль милкенә ия булу, файдалану һәм эш итү

1. Шәһәр исемнән жирле үзидарә органнары, әлеге Уставта билгеләнгән Вәкаләтләрне чикләүне исәпкә алып, Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган шәһәр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә, муниципаль мөлкәткә мөстәкыйль ияләр, аннан файдаланалар һәм алар белән эш итәләр.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнарына вакытлыча яки даими файдалануга тапшырырга, тартып алырга, федераль законнар нигезендә башка алыш-бирешләр кылырга хокуклы.

3. Шәһәр Советы тарафыннан билгеләнгән жирле үзидарә органы Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә муниципаль милек реестрын алып бара.

83 нче статья. Шәһәр муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә шәһәр Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль милекне кулланудан һәм хосусыйлаштырудан керемнәр шәһәр бюджетына керә.

84 нче статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзүгә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, хужалык жәмгыятьләрен, шул исәптән жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен муниципальара жәмгыятьләрне төзүдә катнашырга хокуклы. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен вәкаләтле жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары шәһәр исемнән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидия рәвешендә жавап бирәләр һәм аларны федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәүне тәмин итәләр.

85 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының муниципаль милектәге предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, әгәр Федераль Законда, Татарстан Республикасы законында башкача билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

XIV бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

86 нчы статья. Шәһәр бюджеты

1. Шәһәр бар, үз бюджеты.
2. Шәһәр бюджеты шәһәр Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.
3. Шәһәр бюджетында шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга юнәлдерелә торган керемнәр һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны тәмин итү өчен бирелә торган субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбенә гамәлгә ашырыла торган субвенцияләр аерым карала.
4. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары федераль законнарда һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына шәһәр бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра.

87 нче статья. Шәһәрдә бюджет процессы

1. Шәһәр бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәләшен контрольдә тоту шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Шәһәр бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.
2. Шәһәр бюджеты проекты, шәһәр Советы карары, шәһәр бюджетын раслау турында карар, аның үтәләше турында еллык хисап, шәһәр бюджеты үтәләше барышы һәм жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында квартал саен, аларның хезмәт өчен түләү чыгымнарын күрсәтеп, рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.
3. Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен үзгәртүгә китерә торган жирле салымнар турында хокукый актларга, шәһәр Советының хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында шәһәр Советының хокукый актлары Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проекты шәһәр Советына кертелгән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.
4. Шәһәр бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр бюджеты проекты шәһәрнең чыгым йөкләмәләрен финанс ягыннан тәмин итү максатларында шәһәрнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә, шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

7. Шәһәр бюджеты проекты тәү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре турында;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым-салым сәясәтенең төп юнәлешләре турында;

Россия Федерациясе таможня - тариф сәясәтенең төп юнәлешләре турында;

социаль - икътисадый үсеш фаразы турында;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү проекты);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр бюджеты проекты тәү шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

9. Шәһәр Башкарма комитеты шәһәр Советы каравына Чираттагы финанс елына һәм план чорына шәһәр бюджеты турындагы карар проекты агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча кертә.

10. Шәһәр бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) шәһәр бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм 31 декабрәнә кадәр гамәлдә була.

Шәһәр бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкереләргә) тиеш.

88 нче статья. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен сатып алулар

1. Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу шәһәр бюджеты акчалары хисабына гамәлгә ашырыла.

89 нчы статья. Шәһәр гражданның үзара салым акчасы

1. Гражданның үзара салым акчасы астында гражданның жирле эһәмияттәге конкрет мәсьәләләргә хәл итү өчен башкарыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданның үзара салымы тәртибендә түләүләр күләме абсолют зурлыкта шәһәр халкы өчен тигез билгеләнә, алар саны шәһәр халкының гомуми саныннан 30 проценттан артмый һәм алар өчен түләү күләме киметеләргә мөмкин.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән түләүләргә хәл итү һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда хәл ителә.

90 нчы статья. Шәһәрнең муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Шәһәр эчке базарда Россия Федерациясе валютасында урнашкан муниципаль берәмлек исемнән кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль бурыч алуларны һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан жәлеп ителә торган, алар буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм шәһәр Уставы нигезендә муниципаль бурыч алулар башкарырга хокуклы.

2. Муниципаль бурыч алуларны шәһәр исемнән гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә шәһәр Башкарма комитетына тиеш.

91 нче статья. Бюджет хисабы. Шәһәр бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Шәһәрнең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора.

2. Шәһәрнең бюджет хисаплылыгы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан төзелә.

3. Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап шәһәр Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап, аны шәһәр Советына тапшырганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм шәһәр бюджеты үтәлеше турында еллык хисап буенча бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү шәһәр Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, шәһәрнең ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Татарстан Республикасы «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең вәкиллекле органына шәһәр Советы мөрәжәгәте буенча шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү Түбән Кама муниципаль районының Контроль – хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Шәһәр Башкарма комитеты, аның буенча бәяләмә эзерләү өчен, агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча, шәһәр бюджеты үтәлеше турында хисап бирә. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап буенча бәяләмә эзерләү 1 айдан да артмаган вакытка, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

6. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, шәһәр Башкарма комитеты, хисап финанс елы өчен шәһәр бюджеты үтәлеше турында шәһәр Советының хисап финанс елы өчен шәһәр бюджеты үтәлеше турында карар проекты, шәһәр бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисаплылыгы, шәһәрнең берләштерелгән бюджеты үтәлеше турында бюджет хисаплылыгы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар белән шәһәр Советына еллык хисап тапшыра.

7. Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча шәһәр Советы шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яисә кире кагу турында Карар кабул итә.

Шәһәр Советы тарафыннан шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрөс булмаган яки тулы булмаган

чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

8. Шәһәр бюджеты үтәләше турындагы карар белән, шәһәр бюджеты керемнәренә, чыгымнарының һәм дефицитының гомуми суммасы күрсәтеләп, хисап финанс елы өчен шәһәр бюджеты үтәләше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында шәһәр бюджеты үтәләше турында шәһәр Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

шәһәр бюджеты керемнәре классификациясе кодлары буенча;

- керемнәр төрләре кодлары, керемнәр төрләре кодлары, муниципаль идарә секторы операцияләре классификациясе буенча шәһәр бюджеты керемнәре; (дүртенче абзац 2013 елның 16 октябрәндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

шәһәр бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча шәһәр бюджеты чыгымнарын раслау;

шәһәр бюджеты чыгымнарын бюджетлар чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлү (статья 2007 елның 2 августындагы 38 - ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча шәһәр бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

- шәһәр бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары төркемнәре, статьялар, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары кодлары буенча дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенә бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларына керә торган кодлары буенча.

92 нче статья. Шәһәр бюджеты үтәләше

1. Шәһәр бюджетын үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Шәһәр бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

3. Шәһәр бюджеты үтәләшенә касса хезмәте күрсәтү, шәһәр бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр бюджетын үтәү шәһәрнең жыелма бюджет язмасы һәм шәһәрнең касса планы нигезендә оештырыла.

93 нче статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясенә бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка норматив хокукый актларны үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке; алдан һәм алга таба бүленә.

2. Бюджет хокуклары өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле-шәһәрнең ревизия комиссиясенә контроль эшчәнлеге.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Алдан контроль шәһәрнең жирле бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аларның үтәлешенә законлылыгын, исәп һәм хисаплылыкның дәрәсләгән билгеләү максатларында шәһәр бюджеты үтәлешә нәтижеләре буенча гамәлгә ашырыла.

XV БҮЛЕК. ШӘҺӘР УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

94 нче статья. Шәһәр Уставы проектының эзәрләү, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Шәһәр Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары проекты шәһәр Советына, шәһәр Советы депутатлары, Башкарма комитет житәкчесе, территорияль ижтимагый үзидәрә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Шәһәр Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектының эзәрләү өчен, шәһәр Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Әлегә комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Шәһәр Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары проекты, аларны карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, шәһәр Советы тарафыннан күрсәтелгән Устав проекты, шәһәр Советының күрсәтелгән карары проекты буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданның аның фикер алышуында катнашу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка житкерү) белән рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш. Шәһәр Советының шәһәр Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен, шулай ук әлегә үзгәрешләр һәм өстәмәләр Россия Федерациясә Конституциясенә, федераль законнарға туры китерү максатларында кертелә торган очракта, гражданның аның фикер алышуында катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп ителми.

4. Шәһәр Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары проекты буенча аларны шәһәр Советы сессиясендә карау алдыннан әлегә Уставның 21 статьясы нигезендә гавами тыңлаулар үткәрелә, Уставка үзгәрешләр Уставта беркетелгән жирле әһәмияттәгә мәсьәләләренә һәм аларны хәл итү буенча вәкаләтләренә Россия Федерациясә Конституциясенә, федераль законнарға туры китерү максатларында гына кертелә.

95 нче статья. Шәһәр уставының кабул итү, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Шәһәр Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектының карау шәһәр Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Шәһәр Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектының беренче укылышта кабул иткәннән соң әлегә проект шәһәр Мэры тарафыннан шәһәр Советы депутатларына, әлегә Уставның 73 статьясындагы 1 пункттында күрсәтелгән хокук чыгару инициативасы хокукына ия башка субъектларга төзәтмәләр кертү өчен жиберелә.

3. Шәһәр Уставы, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы Карары Шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе күпчелек тавыш белән кабул ителә.

96 нчы статья. Шәһәр Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

1. Шәһәр Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы Карары, аларны кабул иткәннән соң, шәһәр мэры тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен муниципаль берәмлекләргә теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органына жиберелә.

2. Шәһәр Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм рәсми бастырып чыгарылырганнан (халыкка житкерелергәч) соң үз көченә керә.

3. Әлеге Уставка кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын, жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен (жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларының вәкаләтләре, вәкаләтләре, вәкаләтләре срогы һәм сайлау тәртибеннән тыш) үзгәртүче үзгәрешләр һәм өстәмәләр әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Карар кабул иткән шәһәр Советы вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

Түбән Кама шәһәре
Мэры урынбасары

Э.Р. Долотказина